

גליון מיוחד לדגל יזמא דהילולא קדישא של
כ"ק רביה"ק רבי ה'ברכת משה' זי"ע בן כ"ק רביה"ק רבי שמעון נתן נטע זי"ע
 כ"ד טבת תשנ"ז

קול לעלוב: 02-374-30-10
בחו"ל: 1718-506-9119

ערב שב"ק פר' ויחי - חזק תשפ"ד / גליון 610

אמרי קודש טיש כ"ד טבת תש"פ [311]
קולו בקודש של האדמו"ר הברכת משה [331]
מקבץ סיפורים מזקני אנש על האדמו"ר הברכת משה [332]
הרה"ח ר' נח גולדברג שליט"א - משב"ק
בסיפורים על האדמו"ר הברכת משה [4371]

קח זכות ותרום למערכת 'קול לעלוב'
 הנלמדים ביום אלפי שעות לזיכוי הרבים
 לרגל השמחות השרויות במעונכם או לע"ג יקירכם
 בסך 180 ש"ח בנדירים פלוס ע"ש 'אהל מועד'

אהל מועד

לדברי תורה וחסידות מרבתינו הקדושים מלעלוב

מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

אמרי קודש

זו נזקפת לזכותו של אותו הצדיק הנמצא בעולם העליון, נמצא שמכוח ה'היום לעשותם' של הנמצאים בעולם הזה, זוכה הצדיק ליטול שכר בעוה"ב ולהלוך מעלה מעלה, עכ"ל.

מצוות, וא"כ באיזה כח ממשיכים הצדיקים להלוך ולהתעלות גם בעוה"ב. ותירץ דהנה ביום הילולא של צדיק, כשמתקבצים יחדיו התלמידים והחסידים

שוה"ט כ"ד טבת הילולא דרביה"ק אדמו"ר ה'ברכת משה' זי"ע, בית שמש תש"פ

תרי רעין דלא מתפרשין

והנה ידוע שהוא זי"ע היה מעורר תמיד להתחזק בלימוד הגמרא הקדושה ביראת שמים, כלשון קדשו 'די הייליגע גמרא מיט יראת שמים', כי באמת שני דברים אלו קשורים כתרי רעין דלא מתפרשין, וכפי שאמר פעם באוזני הגה"ח ר' חיים ישראל הלטובסקי דהנה האדם צריך תמיד לקיים בכל הילוכו 'הצנע לכת עם ה' אלוקיך', להצפין מעשיו הטובים מעיני הבריות, אך לימוד הגמרא שאני, בזה אין מקום להסתיר.

ונתן לו משל לגביר אחד שרצה להסתיר את גודל עשירותו כדי שלא ידרש לשלם מס למלך לפי ערך רכושו, והחביא את כל אוצרותיו מעיני הרואים, אבל את הלחם לא

קול רינה וישועה באהלי צדיקים

בחרדת קודש וברגשי גיל וחדוה נעלה ונשגר בזה מלא הטנא ברכות מאליפות ומרובבות, קדם אבינו רועינו, מאור עינינו, מורה דרכינו

כ"ק מרן אדמו"ר עט"ר שליט"א

לרגל שמחת הבר מצוה לנכדו האי יניקא וחכימא

כמר **שמעון נתן נטע** נ"ו

בן לבנו הרה"צ פע"ח רבי **חיים יעקב** שליט"א

והברכה אחת למחותנו **כ"ק אדמו"ר משעניצא** שליט"א

מזל טוב

יה"ר ויזכה כ"ק מרן רבינו שליט"א יחד עם כל המשפחה הרוממה לראות בנינו ובני בנינו עוסקים בתורה ובמצוות, לרוות מלא חופניים תענוג ונחת רקדושה מכל יו"ח, מתוך רוב שמחה ואושר בכריות גופא ונהורא מעליא לאורך ימים ושנות חיים עדי נזכה לקבל פני משיח צדקנו ומלכנו בראשינו בב"א

שמחת הבר מצוה יתקיים מוצ"ש ויחי באולם אנשי ספרד ב"פ

בשילוב סעודת מלווה מלכה

הזמנות פרטיות לא נשלחו, לכל ידידי אנ"ש נא לראות הזמנה זו כאישית

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א ישבות בשב"ק בבית מדרשינו בית דוד בארא פארק

לרגל שמחת הבר מצוה של נכדו

איתא מזקני בעל ההילולא אדמו"ר ה'ברכת משה' זי"ע עה"פ (דברים ז, יא) 'ושמרת את המצוה ואת החוקים ואת המשפטים אשר אנכי מצווך היום לעשותם, וברש"י היום לעשותם ולמחר לעולם הבא ליטול שכרם, ע"כ.

והקשה דהנה בגמרא (ברכות טו.) אמר רבי חייא בר אשי אמר רב תלמידי חכמים אין להם מנוחה לא בעולם הזה ולא בעולם הבא, שנאמר ילכו מחיל אל חיל וגו', והפי' שהצדיקים הולכים ומתעלים תדיר למקום גבוה יותר, וככל שהם מתעלים מדקדקים עמם יותר, ולכן אין להם מנוחה בעוה"ז ובעוה"ב.

ועוסקים בתורתו, ומספרים על הצדיק ועבודת הקודש שלו, אזי מתוך כך מגיעים להתעוררות ולידי תשובה, והתעוררות

אך לכאורה הוא תמוה דהא 'היום לעשותם ולמחר ליטול שכרם', והיינו שרק בעוה"ז אפשר לעשות, אבל בעוה"ב האדם בבחי' עומד ואין בידו להוסיף

המשך בעמ' הבא >>

החביא, דהא א"א לאדם לחיות בלי חסם חוקו, ואותו דבר הוא הגמרא הקדושה, כי הם חיינו, את זה אין עניין להסתיר, די הייליגע גמרא דאס איז נישט קיין זאך צו זיך באהלט'ן, זה צריך להיות בריש גלי, בהתגלות, עכד"ק.

לעולם יהיה אדם ערום ביראה

והנה אותו דבר מצינו גם בעניין 'יראת שמים', דהנה איתא בגמרא ברכות בדף היומי שלמדנו היום (י.) 'מרגלא בפומיה דאבי, לעולם יהא אדם ערום ביראה', ופי' זקני בעל ה'הפלאה' ז"ע (פנים יפות פרשת מקץ) שהרמז בזה כי ביראת שמים אין צריך להעלים ולהלביש בסתר, אלא יכול להראות בגלוי את היראת שמים שלו, והיינו 'ערום ביראה', בלי לבוש, וכדמצינו אצל יוסף הצדיק שאמר 'את האלוקים אני ירא'.

ומבאר הטעם, דהנה בכל המצוות אמרו חז"ל (יזמא לט.) הבא ליטרה מסייעין אותו, ואם כן מה מקום לאדם להתפאר במעשיו הטובים, הרי אלמלי סייעוהו משמים לא היה יכול להגיע לידי זה, אבל לגבי יראת שמים נאמר 'הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים', בזה צריך האדם לעמוד בכוחות עצמו.

וזהו שנאמר (תהלים סב, יג) 'ולך ה' חסד כי אתה תשלם לאיש כמעשהו', שבאמת כל תשלום שכר המצוות הוא חסד, שהקב"ה מחשב לאיש 'כמעשהו', כאילו הוא מעשהו, אף שבאמת הוא מסיוע ה'.

ובאופן זה פירש גם זקני בעל ההילולא ז"ע מה שאומרים (בזמירות) 'שכרו הרבה מאד על פי פעלו', דלכאורה אם השכר הוא בהתאם

שכדף גמרא מונח הכול, הן 'את האלוקים ירא' והן 'מצוותיו שמור', כך אמר לו זקני. יצא אותו ת"ח מביהמ"ד והלך לביתו והנה בדרך תפס עצמו שבאמת בליל שישי היה נייער כל הלילה, ולמחרת היה טרוד מאד בהכנות לשבת, ונמצא שכל אותו היום לא למד גמרא.

כעת הבין כבר היטב מה הייתה כוונת זקני, בשבוע הבא ביום שישי ראה לתקן הדבר, ישב ולמד גמרא בהתמדה כמה שעות רצופות, בליל שבת קודש שוב הגיע אל השוה"ט, והנה כשנכנס זקני וראה נענה מיד בנהרה 'רואה אני שאתה מקבל ומבין מה שאומרים לך - איך זע אז וואס מ'זאגט דיר פאלגסט'ו, איך זע אז דו דערהערסט וואס מרעדט צו דיר'.

ממעשה זה חזינו עד היכן היו דברים מגיעים באמרו כי אינו יכול להסתכל באדם שלא למד גמרא, והדברים נוראים. ועוד היה מרגלא בפומיה שאינו מבין כיצד אפשר כלל לעמוד בלי להחזיק גמרא בידיים.

על כל פנים, זה הדבר אשר דרש בעל ההילולא כל ימיו, 'דאס האט געהאלטן אין איין פאדער'ן, בזה עלינו להתחזק, לראות ולהקפיד שלא יעבור חלילה יום אחד בלי לימוד גמרא, שטענדיג מיט די הייליגע גמרא מיט יראת שמים, ובזה שנתחזק במה שציווה לנו אזי יהיה לנו שייכות עמו, כמו שאומרים מהרי"ז ינער ז"ע כי כשהולכים בדרכי הצדיק יש איזה שהיא שייכות עמו.

השי"ת יעזור שנזכה כולנו להתחזק בתורה הקדושה עם יראת שמים, וזכותו יגן עלינו ועל כל ישראל.

למה שפעל האדם, מה שייך 'הרבה מאד', אך העניין שאף שהוא לפי פעלו מ"מ זהו הרבה מאד, יותר מהראוי לו, כי האדם עצמו בכוחותיו לא היה יכול לפעול כל זאת אלמלי הקב"ה עוזרו, ע"כ.

ורואים אנו את השייכות בין שני אלו הדברים, התורה הק' ויראת שמים, שבתרווייהו יכול האדם לעשות מעשיו באיתגליא, מבלי לחשוש כלל מגאוה, ואין לו כי אם ללמוד בכל כוחו ולהתחזק ביראת שמים, כפי שהוא ז"ע חזר ודרש תמיד, 'די הייליגע גמרא מיט יראת שמים'.

האם למדתם היום גמרא

עוד היה מרגלא בפומיה, אינני יכול להסתכל על אדם שלא למד היום גמרא. ושמעתי היום עובדא מיהודי ששמע מאחד ששמע מבעל העובדה עצמו, יהודי תלמיד חכם שלא היה מאנ"ש ובא פ"א לשוה"ט של זקני בליל שבת קודש והתיישב בשולחן, פנה אליו זקני ושאלו 'האם למדתם היום גמרא', הלה שהיה תלמיד חכם השיב שאכן למד.

אך הנה לאחר שעה קלה שוב פנה אליו זקני ושאלו אם למד היום גמרא, ושוב השיב שכן, וכך היה כמה פעמים במשך עריכת השולחן, והתפלא מאד מפשר הדבר. לאחר שנסתיים השוה"ט בעברו על פני זקני אמר לו הרבי, הנה כתיב בקהלת (יב, יג) 'סוף דבר הכל נשמע את האלוקים ירא ואת מצוותיו שמור'.

ויש לדייק דהנה הפסוק אומר 'סוף דבר', היינו שיש דבר אחד שהוא העיקר, ולמעשה אומר הכתוב שני דברים - את האלוקים ירא ואת מצוותיו שמור, נאר ווייזט אויס אז אין א בלאט גמרא ליגט אלעס - אלא נראה

מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שיחת קודש

במעמד סיום מסכת בישיבה קטנה - בית שמש, י"ד טבת תשע"ג "לא ימיש מתוך האוהל - אהלה של תורה"

ושעל, ולא שייך שתהא לאדם חיות דקדושה אלא בשבתו בבית ה', בבתי מדרשות, ואם פגע בך מנוול זה משכהו לבית המדרש אם אבן הוא נמוח אם ברזל הוא מתפוצץ (קידושין שם. סוכה נב, ב), דהתורה מגינא ומצלי מהיצר הרע (סוטה כא, א).

ולא זו בלבד אמרו אלא שעסק התורה הוא הדרך והעצה היחידה להינצל מהחטא, ולולא תורתך אז אבדתי בעניי ח"ו, וכדאיתא בגמרא (קידושין ל, ב) שאמר השי"ת 'בראתי יצר הרע ובראתי לו תורה תבלין'.

התבלין היחיד שברא והכין לנו יוצרנו ובוראנו כנגד היצר הרע הוא התורה הק', והרי זה דבר פשוט שאם העיד הבורא שלא ברא למכה זו אלא רפואה זו, אי אפשר בשום פנים שיירפא האדם מזאת המכה מבלי

המדרשות שהקדימו והקימו ללמוד בהם, הם היו להם למקום מקודש, לעיר מקלט ומפלט מערוות הארץ ועבודה זרה. ובזה תעלה יפה סמיכות המקראות, 'וישב ישראל בארץ גושן ויאחזו בה ויפרו וירבו מאוד', היינו בתי המדרשות והיכלי התורה שהקימו לעצמם בארץ גושן, שהיו להם לעיר מבצר מפני זוהמת הארץ, ועי"ז 'ויחי יעקב בארץ מצרים', בזכות זה יכולים היו לחיות ולהתקיים גם בתוככי ארץ מצרים, עכתד"ק.

כלל גדול לבן ישיבה

והנה הלימוד הנוגע לנו, לכל בחור, שיש לדעת נאמנה שברחובות ובשווקים שכיח היזקא, היצר הרע אורב בהם על כל צעד

בסוף פר' ויגש (זו, כז) כתיב וישב ישראל בארץ גושן ויאחזו בה ויפרו וירבו מאוד, ובתרגום יונתן בן עוזיאל כתב, ויטיב ישראל בארעא דמצרים ובנו להון בתי מדרשין ופלטין בארעא דגושן וכו', והיינו שבני ישראל בנו להם בארץ מצרים בארץ גושן בתי מדרשות ללמוד בהם.

ושמעתי מכ"ק מרן אדמו"ר ז"ל שעל פי תרגומא דהאי קרא תתבאר סמיכות המקראות בין פסוק זה שבסוף פרשת ויגש, לפסוק בתחילת פרשת ויחי - 'ויחי יעקב בארץ מצרים', דהנה לכאורה תמוה איך היה ליעקב אבינו ע"ה וכל זרעו חיות וקיום בארץ מצרים, שהייתה ערוות הארץ ומלאה גלולים ומקור הטומאה והזוהמה כנודע.

אכן מדברי התרגו"י נודע הדבר, כי בתי

ליטול תרופה זו, ומי שסובר להינצל זולתה אינו אלא טועה, דלית לך מלה לתברא יצר הרע אלא אורייתא (זה"ק ח"א רב, א).

בתי מדרשות - מקלט בעת מלחמה

נמחיש הדבר לעצמנו, בזמן סכנה ועת מלחמה, כשהעם יושב בחדרים פנימה מפחד האויב היורה בכלי המלחמה, הרי גם אם נאלץ מאן דהו לצאת ולעזוב את מקום מקלטו להצלת חייו או לצורך גדול, ודאי יעשה זאת באופן המהיר ביותר, ויזדרז מאוד לשוב מיד על עקבותיו ולנוס בחזרה אל המקלט להציל עצמו.

כך הוא גם במלחמה הרוחנית, מלחמת היצר, כל הדרכים בחזקת סכנה ואשרי מי שיושב ספון באוהל ועוסק בתורה המגינה מפגעי היצר, ואמנם אין לך אדם שאינו זקוק לצאת לרחוב העיר לצורך עניינים הנוגעים לגופו וכו', אך גם אז עליו להשתדל לקצר ככל שבידו בשהות זו בחוץ, ולמהר לשוב לבית המדרש.

לא ימיש מתוך האוהל

ומענין לענין באותו ענין, הנה היום היה לימודי במסכת ביצה בסוגיא דספק מוכן מערב יום טוב (כד, א) ובמשנה שם מובא המעשה בנכרי אחד שהביא דגים לרבן גמליאל (ב"מ ט"ו) ואמר מותרין הן אלא שאין רצוני לקבל הימנו, וברש"י שאני שונאו, (יש לעיין אם המכוון ששונא לנכרי זה דייקא או לנכרים בכלל) ונחלקו שם בגמרא רב ולוי מה נתכוון רבן גמליאל, רב אמר מותרין לקבל, ולוי אמר מותרין באכילה.

ובהמשך הגמרא (שם, ב) אמר רב לעולם אל ימנע אדם עצמו מבית המדרש אפילו שעה אחת, דאנא ולוי הוינן קמיה דרבי כי אמרה להא שמעתא, באורתא אמר מותרין באכילה, בצפרא אמר מותרין לקבל, אנא דהואי בי מדרשא לא הדר ביה. והיינו שרב שהיה יושב בבית המדרש הן בערבית והן בשחרית, הוא שמע בעצמו מפי רבי כשחזר בו והורה שמוותרין לקבל אבל לא לאכלן ביו"ט, ומשום כך חזר אף הוא והורה דמותרין רק לקבל.

מאיידך לוי שרק היה בערבית בבית המדרש ושמע מפי רבי דמותרין לאכול, ולמחרת בשחרית לא היה בביהמ"ד, ולא שמע בעצמו מפי רבי שחזר בו, לכך תפס לשון ראשון של רבי ואע"פ שהיה שמיע ליה ללוי מיושבי בית המדרש דהדר ביה רבי, וגם רב אמר ליה הכי, אפ"ה לא שינה לוי דעתו ולא חזר בו והמשיך להורות דמותרין לאכול, כיון שלא שמע זאת מפי רבי בעצמו.

והתבוננתי רגע חדא, ולא היה סיפק בידי עדיין לעיין בזה, למה באמת לא הדר ביה לוי, אחר ששמע מיושבי בית המדרש

דבפירוש שמעו מפי רבי דהדר ביה, ומדוע איפה המשיך ועמד על דעתו ולא קיבלה מהם ולא הדר ביה.

למשנו בדברי טעם וראיות

והנה כעין זה מצינו בעוד מקום בגמרא (נדה לו, ב וברש"י) שרב שילא בר אבינא עבד עובדא כוותיה דרב, כלומר שהיה נוהג לפסוק בעניין פלוני כשיטת רב. כי קא נח נפשיה דרב - לפני הסתלקותו של רב, אמר רב לרב אסי זיל צנעיה - הסתר אותו דבר, שילך לשילא בר אבינא, ויאמר לו שיחזור בו (מפני שחזר בו רב מפסק זה), ואי לא ציית גרייה - ברי"ש, כלומר גרור ומשוך אותו בדברי טעם וראיות שיחזור בו.

והנה משמע לנו מזה שרב בעצמו חשש שלא ישמע לו שילא, ולכך הורה לר' אסי למשכו בדברי טעם וראיות עד שיקבל שילא דבריו ויחזור בו מפסק זה. אמנם ר' אסי סבר גדייה (בדל"ת) - טעה וחשב שרב נתכוון שאם לא יציית לו יכריתו בשמתא, ואכן בתר דנח נפשיה דרב הלך ר' אסי וא"ל לשילא בשמו של רב, הדר בך דהדר ביה רב, שיחזור בו ממה שפסק עד עתה כרב, א"ל שילא, אם איתא דהדר ביה לדידי הוה אמר לי - אם כדבריך שחזר בו רב היה אומר לי בעצמי, מפני שאני תלמידו ולא ציית, ולכך הלך ר' אסי ושמתייה, כמו שהיה נדמה לו שאמר רב 'גדייה'.

והמשך המעשה הנורא מובא שם בגמרא, ששאלו רב שילא לר' אסי 'ולא מסתפי מר מדליקתא' - האינך חושש שמא תכוה בגחלתי שהיא כאש דולקת, א"ל אנא איסי בן יהודה וכו', איסתא דנחשא דלא שליט ביה רקבא (שהוא דוגמת מכתשת של נחושת שאין הרקבון והאש שולט בה), א"ל ואנא שילא בר אבינא, בוכנא דפרזלא דמחבר אסיאתא דנחשא - העלין שדוכין איתו, והוא בכוחו לשבור הנחושת.

חלש רב אסי, עיילוה בחמימי - חולי חם, אפקוה מקירי - חולי צונן, עיילוה בקירי, אפקוה מחמימי, נח נפשיה דרב אסי, אזל שילא אמר לדביתהו צבית לי זוודתא - שתכין לו תכריכין שהוא הולך לעולמו, דלא ליזיל ולימא ליה לרב מיילי עילווי - שלא ילשין עלי בפני רב, צביתה ליה זוודתא נח נפשיה דשילא, והיו שתי מטותיהן מונחות זה ליד זה.

חזו דפרחא אסא מהאי פוריא להאי פוריא - רגילין היו להניח הדס על המטה - ראו שכל אחד מההדסים של שילא בר אבינא ושל ר' אסי פורח והולך ממטה למטה, אמרי שמע מינה עבדו רבנן פייסא - שעשו שלום ביניהם.

והנה הדברים מבהילים עד היכן הם מגיעים, איזה תוצאה נוראה גורמת החסרת שעה אחת מביהמ"ד, שהיא פסידא דלא

הדר, ומעוות לא יוכל לתקון, והגם שיכול התלמיד לשמוע אחר כך איש מפי איש מה שלמדו, ומה חידוש היה היום בבית המדרש, אבל אינו דומה שומע מפי התלמיד לשומע מפי הרב.

שהרי אם היה שילא בר אבינא נוכח באותה שעה אצל רבו, והיה שומע בעצמו שחזר בו רב משמועתו היה מקבלה, ורק מפני שנפקד מקומו אז ולא שמעה מפיו ממש, לא רצה לחזור בו, עד שנתגלגלו הדברים ונח נפשיה של ר' אסי שלוחו של רב, והכל מפני החיסרון שלא נמנה עם חבריו יושבי ביהמ"ד באותה שעה.

צדיקים הרשות בידם לעלות

כרצונם

ומדי דברי אזכירה בזה מה שכתב האור החיים' הק' בפירושו עה"כ אם בחוקותי תלכו (ויקרא כו, ג - פ"י כא) וז"ל, עוד ירצה על דרך מה שאמרו במשנת חסידים (אבות פ"ד משנה כט) ועל כרחך אתה מת ועל כרחך אתה חי, שאין אדם מת ברצונו אם יחפוץ למות, והביא מה שאמרו בגמ' זו דברצונו נח נפשיה דשילא בר אבינא.

הרי שבערך בעלי התורה יכולין ללכת לעולם העליון, כשהם חפצים ורוצים ללכת, הגם שעדיין לא הגיע זמנם, ולא שלח המלך אחריהם, והוא מאמר אם בחוקותי, בסיבת "חוקותי" שאתם עמלים בהם, אתם ברשות עצמיכם, אם תרצו ללכת, תלכו, עכ"ל.

ואולי אפשר להוסיף ולבאר עוד, מה שצדיקי עליון יכולים להקדים לעלות ולילך לעולם שכולו טוב בטרם זמנם, בהקדם מה שהובא משמו של הגאון מוילנא זיע"א, על מאמר המשנה (אבות ד, כב) על כרחך אתה נוצר, על כרחך אתה נולד, ועל כרחך אתה חי, ועל כרחך אתה מת ועל כרחך את עתיד ליתן דין וחשבון לפני מלך המלכים הקב"ה.

דלכאורה יש כאן תמיהה גדולה, אם לידתו וחייו ומותו כל כולם בעל כורחו המה, הרי יש כאן פתחון פה ותשובה ניצחת לאדם בעת שדנים אותו בכי"ד של מעלה, שיאמר מה לכם כי תלינו עלי לתת דין וחשבון, הרי חייתי בעוה"ז השפל עם נסיונותיו הקשים, אנוס על פי הדיבור במקום שאיני חפץ בו, והיאך ניתן לתבעני לדין על מעשיי שם.

מזלגלין עליו את הכל

וביאר הגאון, עפ"י דאיתא (ב"ב ד, ב) המקיף את חברו משלש רוחותיו, והיינו שהיתה שדהו של שמעון בתוך שדותיו של ראובן, וכשגודר ראובן את שדהו מבחוץ בינו ובין רשות הרבים משלש רוחותיו, כיון שרוח רביעית עדיין לא גדר אותה, אין מחייבים את שמעון הניקף כלום, משום דאמר ליה מאי אהנית

לי כיון דעדיין פתוחה רוח רביעית, אבל אם עמד הניקף וגדר את הרביעית, מגלגלין עליו את הכל - לתת חלקו גם בשלשת הראשונות, כיון דגילה דעתיה דניחא ליה בהם.

והוא הדין כאן, אמנם על כרחך נוצרת וע"כ נולדת וע"כ אתה חי, אבל ישאלוהו למעלה כמה השתדלויות עשית בימי חוליך בהיותך שכיב מרע רח"ל, כמה השתדלת ברופאים ורפואות להאריך ימי חייך בעוה"ז, הרי כל אשר בידך נתת בשביל עוד כמה ימים בעולם הזה, והרי זה הדבר דומה ממש לדברי הגמרא, שאם עמד הניקף וגדר את הצד הרביעית אזי מגלגלין עליו את הכל, דבזה גילה דעתו שניחא ליה בהנך ג' מחיצות, ותסתתם טענתו.

וזאת היא מליצת התנא, על כרחך אתה נוצר, ועל כרחך אתה נולד, וע"כ אתה חי, ושמא תעלה בדעתך לטעון למעלה 'לא היה ניחא לי בכל זה', על זה ממשיך התנא אבל 'ועל כרחך אתה מת', הרי מיתתך לא הייתה בשמחה וברצון אלא בעל כורחך, עשית כל שבידך להישאר בעולם הזה ולחיות, ואם כן 'על כרחך אתה צריך ליתן דין וחשבון', בלא טענה ומענה.

משל המגיד מדובנא

ואסיים העניין בדבר צחות, דהנה כשאמר הגאון מוילנא דברים אלו היה נוכח אצלו המגיד רבי יעקב מדובנא זצוק"ל (שב"מ) הבאים - י"ז בטבת - חל ההילולא דיליה, ויש ענין להזכיר (בריו) וביקש מהגאון מוילנא רשות להמתיק ולהסביר הדברים גם בדרך משל ומליצה כדרכו, למה הדבר דומה, למי שהיו לו שתי בנות בוגרות, האחת רעה בתכונתה, רגזנית וקולנית עד שלא יכלו לעמוד במחיצתה, והאחת רעת המראה מאוד ולא תואר לה, ולכך לא עלתה בידו להשיאם לאיש.

והי היום הזדמן ובא לפניו שדכן מפורסם ויאמר לו הנה ישנם שני אנשים התואמים מאוד לקחת את בנותיך, האחד סומא והאחד חרש, ועתה אם יש את נפשך יקח הסומא את בתך הירקרקת, הן לא יראה מה הוא בוחר לו, ולא תתגנה בעיניו, והחרש יקח הרגזנית ולא ישמע כצעקתה, וייטב הדבר בעיניו ויעש כן, ואכן החרש לא חלי ולא מרגיש ולא נכנסו לאזנו הקולות וברקים ולא שם לבו אליהם, והעיוור שמח בחלקו, ושפר עליהם מזלם וזיווגם הצליח ועלה יפה והיה ביתם מתנהל על מי מנוחות בשלום ושלוה.

לימים הגיע רופא מומחה לעירם ושמו הטוב הולך לפניו ויצא הקול כי יש לאל ידו לפקוח עיניים עיוורות ולרפא החרש, והזמינו את הרופא שירפא אותם, וגמרו והושוו אתו ליתן לו סכום עצום כפי אשר השית עליהם כדי לרפאות אותם, ואכן הרופא בחכמתו

הגדולה עלתה בידו להעלות ארוכה למכתם, ונתפתח העיוור ובעיניו יראה, והחרש החל לשמוע.

והי כאשר עלה בידי הרופא לרפא אותם, וראה זה בחלקו והיא סרת טעם ותתגנה בעיניו מאוד, וזה צעקתה באה אליו והקולות לא יחדלו בביתו ולא יוכל שאת, והחל התגלע הריב וניטש ביניהם ועלה כל ביתם על שרטון, והי כאשר בא הרופא לבקש משכורתו על אשר הטיב ורפא אותם, סרבו שניהם ומיאנו ליתן לו בטענתם לעומתו כי אדרבה רעה גדולה ביותר גרם להם, שהושבת השלום מביתם והוא מתדרדר מיום ליום, כי זה ראות פניה לא פילל ועתה נבזית היא לו בעיניו, וזה כל היום לא עלתה באזנו אלא רגזנותה, ולכן אין דמים לו.

ויתייצבו לפני השופט למשפט ויערכו טענותיהם לפניו, ויען ויאמר השופט לרופא, מה יש לך להשיב לטענותיהם דהרי באמת הבאת עליהם רעה גדולה יותר מהטובה שעשית עמהם, ויען הרופא כי בנקל יכול הוא להחזירם לקלוקלם כבתחילה, ליטול מזה את מאור עיניו ומזה את משמע אוזניו, וייטב הדבר בעיני השופט ואמר לו 'כן תעשה כאשר דברתי'.

והי כאשר שמעו שני האנשים את הפסק נחרדו מאוד ויצעקו ח"ו אין רצוננו בזה, אז אמר להם השופט עתה הודיתם במו פיהם שכן נהניתם מרפואתו, אם כן חייבים אתם לשלם להרופא כל שכרו משלם.

והנמשל, כשימלאו ימיו ויתייצב כל איש בבי"ד של מעלה, ויצטרך לתת דין וחשבון על כל מעשיו, ויסבור למצוא פתח לעצמו בזה שאין הקב"ה בא בטרונאי עם בריותיו, הרי אנוסים היינו בירידתנו לעוה"ז השפל שבו לפתח חטאת רובץ, להווי ידוע שלא תועיל לו טענה והתנצלות זו משום שיש לה פירכא גדולה ושוברה בצידה.

וכך יאמרו לו, הרי כל חייך בעולם הזה השתדלת ליהנות ולהאריך ימי שבתך בעולם, זאת למרות כל הניסיונות והפיתויים הרוחניים, בכך הוכחת שנעמה עליך ישיבת עולם ולרצונך היה הדבר, וכיון שכן תן דין וחשבון בלא שום טענות ומענות.

הצדיקים אינם בבחי' 'על כורחך'

ולפי כל הדברים האלו, נוכל להבין מה שמצינו שצדיקים בעלי מדרגה יכולים לילך מהעולם הזה כרצונם, בשעה ובזמן שיבחרו, דהנה אלו הצדיקים שהשלימו עבודתם בהאי עלמא, וכל ימיהם עשו אך טוב ממילא אינם כ"כ בבחי' 'על כרחך אתה עתיד ליתן דין וחשבון', וכיון שכן אינם גם בכלל שאר העל כרחך, ע"כ אתה חי וע"כ אתה מת, ובידם לבחור ללכת לעולם שכולו טוב בטרם זמנו, וכעובדא דשילא בר אבינא.

ועוד אפשר לומר, דהנה ידוע שהיו צדיקים גדולים שלא רצתה נשמתם לרדת כלל לעולם זה השפל, עד שנאלצו בשמים להבטיחם אלו הבטחות כדי לרצותם, ואם כן בצדיקים אלו לא התקיים מתחילה העל כרחך אתה נוצר ונולד, שהרי לדעתם נבראו, ולכן לא יתקיים בהם גם העל כרחך אתה מת, ועיתם בידם ללכת כאשר יחפצו, וכדברי האוה"ח הק'.

לנצל ההזדמנות ולמלא אוצרות

ונחזור לענייננו, כל אחד צריך לדעת להעריך נכונה יקרת ערכה של עסק התורה, אין טוב אלא תורה, כל אות ותיבה שלומדים מתורתנו הק' לא ישוער שכרה בפז ויקרה היא מפנינו, ויש לנצל הזמן ולחטוף מהני מילי מעלייתא דבי מדרשא, כי הם חיינו ואורך ימינו ואין קץ לשכרה.

וכאשר מתאמרא בשם החפץ חיים זצוק"ל שהמשיל במוסריו למה הדבר דומה, לעני שביקש להטיב את מעמדו ולשלוח ידו במסחר, והתאמץ ולווה מאוהבי חסד סכום הנצרך לו על הוצאות הנסיעה, ונסע עם קבוצת סוחרים לעיר בה עתיד להתקיים היריד.

ומפני שלא ידע בין ימינו לשמאלו במהלכי ומנהגי המסחר והיריד, החליט להתחקות ולעשות כמעשיהם, כאשר ראה שהסוחרים מיד בהגיעם לעיר הלכו לבית מלון ובקשו להכין אכסניה עבורם והניחו שם את חפציהם, עשה גם הוא כמותם, נכנס והזמין חדר לאכסניה ואש"ל מלא, אך הוא לא ידע שהסוחרים אכלו ופנו ומיד לעסקיהם, אכל ושתה והטיב לכו בבית המלון, ולא פנה כלל למקום היריד כדי לעסוק במקח וממכר כמנהג הסוחרים שם.

וכאשר עברו הימים וירא והנה הסוחרים מתעתדים כבר לחזור לעירם עם מרכולתם וגם כסף רב עמהם מאשר הצליחו ועשו חיל במסחרם זה בכה וזה בכה, אז תפס עצמו שעדיין לא עשה מאומה ואין לו פרוטה בכיסו אפילו כדי להשיב לבעלי חובו הוצאות הנסיעה והמלון, מיד אץ רץ אל היריד וירא כי אין איש כי כבר הלכו אפילו הנמושות ולא נמצא בו דבר, וילך וישוב לביתו במפח נפש.

בדרך חזרה לביתו צדו עיניו אבנים יפות ובוהקות, ויאמר לנפשו לכל הפחות אאסוף מהם ואמכרם בכואי לעירי ואקבל תמורתם איזה סכום להמציא טרף לביתי, ויחל לאסוף ולכנוס מהם ומילא עגלתו העלובה מהם, והחל לנסוע עם עגלתו הטעונה וקשורה לחמורו העלוב, אבל החמור רבץ תחת משאו מרוב כובד ולא אבה להלוך, בלית ברירה נאלץ להוציא האבנים מעגלתו ולהשליכם בדרך, רק השאיר לעצמו כמה

רבים של גרגירים, ובכל מיליון שנה היה נחסר גרגיר אחד, אשר על פי חשבון זה אי אפשר כלל וכלל בשכל אנושי לתפוס ולשער אפילו אפס קצהו של אריכות הזמן הנורא עד שיכלו כל הגרגירים מכל העולם, והנה כל הזמן הארוך הזה איננו אפילו כטיפה מן הים מול נצח סלה ועד אשר הוא עוד כהנה וכהנה לאין שיעור.

כאשר שם האדם חשבון זה מול פניו, אזי יודע הוא בנקל את אשר לפניו, אז יודע הוא להעריך נכונה כל רגע ורגע שהוא זוכה לשבת בבית המדרש ולהגות בתורה הקדושה, וגם אם הוא נאלץ לצאת מביהמ"ד לענייניו, יזדרז ככל הניתן וישוב להסתופף בהיכל ה', זוהי הדרך המביאה לחיי נצח בעולם הבא.

תורה כנגד הפסדה, עבור כל תיבה ואות של לימוד התורה ישולם שכרו יותר מכל חיי עולם הזה, וכל חפצי עולם הזה יחדיו לא ישוו לתענוג ושכר אות אחת בתורה בעוה"ב, וכל אות ותיבה ודפים מצטרפים לחשבון גדול, ומי שטרח ועמל בתורה בעוה"ז יאכל לעוה"ב בעולם שכולו טוב ולעולם שכולו ארוך, ושכרו יהא שמור אתו לנצח נצחים.

וכדי לקבל מושג מה בענין חיי נצח לעולם הבא, עד כמה שהשכל האנושי מסוגל להשיג, כבר הביא הסטייפלער בספר חיי עולם (פרק ה) משל נמרץ בשם בעלי המוסר לשבר את האוזן במשמעות של "נצח נצחים". והוא שיצייר בשכלו אילו היה כל העולם כולו מן הארץ עד שמי השמים מלא גרגירי חול הדקים אשר שק אחד מהם יכיל מיליונים

אבנים בודדות שימכרם בכמה פרוטות כדי להביא לכל הפחות איזה מילתא זוטרתא לביתו.

בהגיעו למחוז חפצו נטל האבנים והביאם לסוחר אבני חן למכרם ולקבל תמורתם, ושאלו כמה היית נותן לי עבורם, והנה כאשר ראה הסוחר את העני העומד אצלו והיה נראה בעיניו כתמים ואינו מבין בערך אבנים אלו, ויאמר לו שהוא מוכן לשלם לו תמורת כל אבן סך שבע מאות דולר, והאיש אינו מאמין למשמע אזנו נתכרכמו פניו ויבך.

ויחשוב הסוחר שכנראה הלה אכן כך מבין ויודע ערכה של ולכך הוא בוכה שאין חפץ לתת לו כערכה, ומיד העלה מחירם ואמר אתן לך אלף ומאתיים דולר תמורת כל אחת, והנה האיש נבהל ונשתומם ביותר וחם לבו בקרבו וכאבו נעכר ויבך עוד יותר מבתחילה, והסוחר בחשבו שהלה אכן מבין ויודע ערכה האמיתי ולכך הוא עדיין אינו מרוצה מהמחיר שנקב תמורת כל אבן, ויוסיף הסוחר ויאמר לו אתן לך תמורתה אלף ושמונה מאות דולר, אבל לא אוסיף עוד כי זה באמת מחירה הנכון.

ויהי כשמוע העני כן ויפרוץ בבכי תמרורים ויען ויאמר לו, אל תדמה בנפשך שהמחיר שנקבת לא הניח את דעתי ולכך התמרמרת, כי באמת לא ידעתי ואיני מבין במחירה כלל, אלא בכיתי על האוצר הגדול שהיה תחת ידי, על עוד הרבה אבנים טובות ומרגליות שיכול הייתי לקחת והשלכתיים כמו ידי, על דא קא בכינא.

והנמשל הוא, האדם בזה העולם ניתנה לו ההזדמנות לאסוף ולכנוס הון רב, על ידי עסק התורה שכל תיבה ואות שלה מפז יקרה וכל חפצים לא ישוו ללימוד אות אחת תורה, והיום לעשותם בעוה"ז ולמחר לקבל שכרה לעוה"ב, ומה מאוד תדאב ותבכה כמר נפשו של אדם כאשר יבוא לעולם שכולו טוב ובעיניו יראה גמול הטוב ומוכן לכל העוסקים בכל אות ותיבה מהתורה, ואז יבין לאשורו גודל הפסד ויגדל צערו עד אין לתאר ולשער כלל, שמרוב רוח שטות שהיתה בו אין בידו תורה, על שהתעצל ולא טרח ואסף בעוה"ז האבנים טובות שהיו בהישג ידו ממש, חסרון שלא יוכל להימנות ואין בידו כבר להשלימו.

חשבו חשבוננו של עולם
ועל כן החכם עיניו בראשו לחשב שכר

בס"ד, טרב היולא קדישא כ"ד טבת תשפ"ד

הנה בהתקרב עלינו ימים נעלים ימים השוכבי"ם ת"ת הבעל"ט בו נתעלה במעלות רמות ונשגבות בלימוד תורתנו הק' בהתמדה נפלאה ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים ובהם נהגה יוםם ולילה.

כמידי שנה בשנה מקבלים על עצמם כל בחורי החבורות הע"י להוסיף חיל ולהגביר פעלים בלימוד התורה בשעות רצופות בימים אלו.

ובעזרה שית' נזכה להגיש "שעות רצופות" מנחה טהורה

"משלוח מנות"

לכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

בעיצומו של השוה"ט ביום הפורים הבעל"ט

בצירוף קוויטל מיוחד של הבחורים אשר למדו שעות רצופות להיפקד בדבר ישועה ורחמים.

את השעות צעטיל ניתן יהיה להשיג בשוה"ט כ"ד טבת הבעל"ט.

'נאר די ההליגע תורה
מיט יראת שמים'

מכרכת התורה
ועד החבורות

במחצאי יום מעותה
סדר מוצאי שבתות החורף תשפ"ד

השבוע פרשת ויחי-חזק, לומדים:
סימן שי"ט מסעיף ט"ז עד סוף הסימן

קשר של תפילין

לקט עובדות מרבוזה"ק וסיפורי צדיקים על מצוות תפילין לרגל שמחת בר המצוה לנכד כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

קרקובסקי שליט"א

השנה של בחור צעיר

כאמור, היו לו לרביה"ק ה'ברכת משה' מיד לאחר הבר מצוה שני זוגות תפילין, התפילין שנקנו בעבורו לבר מצוה, והתפילין שקיבל מזקנו רביה"ק הרדצ"ש זי"ע, אמנם התפילין שקנו לו לא נשארו אצלו זמן רב ומעשה שהיה כך היה:

היה זה כשנסע רביה"ק ה'ברכת משה' למירון כבחור צעיר כשנה או שנתיים לאחר הבר מצוה, באותה נסיעה נטל עמו כפי הנראה את שני זוגות התפילין שלו. והנה, כשהרכבת ערכה עצירה בעיר לוד, פגשו הנוסעים בקבוצת 'חלוצים' (בני נוער שהגיעו לבנות ולהפריח את הארץ והיו רחוקים משמירת תורה ומצוות).

בני הקבוצה מירושלים ניגשו אל החלוצים וביקשו לזכות אותם בהנחת תפילין. תוך כדי כך הגיעה לאוזניו של רבינו אמירתו של אחד ה'חלוצים' כמסיח לפי תומו: 'אם היו לי תפילין הייתי מניחם בקביעות'... מיד בשמעו זאת נטל רבינו את התפילין הפרטיות שלו, שקנו לו לבר מצוה והעניקם לו במתנה גמורה, כדי שיניחם תמיד. השגה של בחור צעיר... (הרה"ח ר' שמחה קרקובסקי שליט"א)

תפילין שנכתבו בשמחה

בערב ימיו הזמין רביה"ק הרדצ"ש זי"ע פרשיות לתפילין אצל אחד מגדולי הסופרים בירושלים, יהודי שהיה ידוע כעובד ה' וירא שמים מרבים, ברם לאחר שקיבלם מידו הניח אותם פעם אחת ושוב לא רצה להניחם באמרו כי 'אכן אותו סופר הוא עובד ה' גדול, אך אינו שרוי בשמחה'. אחר כך הזמין פרשיות אצל חסידו הנאמן הגה"ח רבי פנחס אליעזר פקשר, שהיה אז אברך צעיר לימים, והוסיף והתבטא: 'ר' פנחס לייזר איז א עובד, און ער איז בשמחה' (הרה"ח ר' שמחה קרקובסקי שליט"א)

בדיקת תפילין

מספר הרה"ח ר' שמואל פרוש שליט"א: זכורני, שנה אחת בשב"ק 'בעלותך' כששהה רביה"ק ה'ברכת משה' בציונו דרשב"י במירון, בהיותו בחדרו במערה, הבחין

"זה לא יתכן בשום אופן" קרא רבנו בתעוזה לא מבוטלת, "התפילין אינן פסולות!". ר' אליעזר הרים את עיניו והביט בחריפות בבחור העומד מולו, מופתע מכך שמישהו מעז לחלוק על קביעתו, ועוד בתקיפות כזו. אך רבנו לא

משה מרדכי ב"ר שמעון נ"י
תיק התפילין ששימש את רבנו ה'ברכת משה' זי"ע בשנות בחרותו

נסוג והסביר לו 'אני קיבלתי את התפילין האלו מזקני הקדוש, לא יתכן שהם היו פסולות מעיקרא'...

דבריו הנרגשים של רבנו נכנסו לליבו של המגיה והוא ניאות, באורח יוצא דופן, לצאת החוצה ולבדוק שוב את הקלף לאור השמש. למרבה הפלא נאלץ המגיה להודות בצדקתו של הבחור, הכתם הכהה שנראה היה קודם כטיפת דיו, לא היה אלא כתם טבעי בקלף, והתפילין כשרות ומהודרות... (הרה"ח ר' שמחה

התפילין של הסבא אינן פסולות!

בקראקא התגורר יהודי משכמו ומעלה שמכונה היה 'ר' אליעזר בעל מגיה', על שום מלאכתו כמגיה מומחה של סת"ם. באחד הימים מסר לו רביה"ק הרשנ"ג זי"ע את התפילין שלו ושל בניו להגהה. כשהגיע רביה"ק ה'ברכת משה' לקבל את התפילין שלו מהמגיה, נדהם לשמוע מפיו כי במהלך הבדיקה התברר שהתפילין פסולות מעיקרא, מעת כתיבתן...

לתפילין אלו הייתה חשיבות עצומה בעיני רבנו, יען כי הם היו ירושה בידו מהסבא רביה"ק הרדצ"ש זי"ע משום מעשה שהיה: זמן מה לאחר שנעשה רבנו בר מצוה, בוקר אחד בעיצומה של תפילת שחרית התעלף. המתפללים מיהרו לזלף עליו מים להעירו, כשפקח את עיניו התעורר חשש לכשרותם של התפילין והם נמסרו להגהה.

באותו מעמד העניק לו הסבא הרדצ"ש את התפילין 'שימושא רבא' שלו והורה לו להניחם. כשחזרו התפילין שלו מההגהה, הורה לו הסבא להשאיר אצלו את התפילין שהעניק לו ומאז נהג להניח אותן בקביעות, כשהוא שומר עליהן מכל משמר. באחת מנסיעותיו של רבינו בפולין בשנות בחרותו, לאחר שעלה לרכבת גילה ששכח את התפילין ברציף, ומבלי להסס זינק מחלון הרכבת כדי להציל את התפילין שהיו יקרות לו מכל.

ניתן אפוא לשער כמה גדולה הייתה תדהמתו לנוכח ממצאו המרעיש של ר' לייזר בעל מגיה.

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בשמחת הבר מצוה לבנו פע"ח הרה"צ רבי חיים יעקב שליט"א

מבעד לדלת ביהודי מוכר צועד לתוך המערה, כששאל מיהו השיבו לו שזהו הרה"ר משה טוביה ברנשטיין ז"ל, בנו של הרה"צ ר' יצחק דוד ז"ל שהיה ממקורבי רבינו הרדצ"ש.

"פתח אז רבינו וסיפר שאביו הרה"צ ר' יצחק דוד ברנשטיין חש פעם לא בטוב ושלה להזכיר עצמו אצל זקנו רביה"ק הרדצ"ש, והשיב לו רבינו שישלח את התפילין שלו לבדיקה. התפלא ר' יצחק דוד והשיב שלא מזמן שלח אותם לבדיקה ונמצאו כשרות למהדרין. 'אף על פי כן' שלח לו רבינו, 'קורה לפעמים שחודרים לתוך התפילין פשפשים וכדו' שמלחלים את הדיו ומטשטשים אותיות. כיון שכך שלח ר' יצחק דוד את תפיליו לבדיקה, וכמה נדהם כשסיפר לו המגיה לפי תומו שאכן חדרו פשפשים לתוך התפילין".

התפילות האירו את התפילין

סיפר רביה"ק ה'ברכת משה' ז"ל: עני מרוד היה לו להרה"ק רבי משה סופר מפשעווארסק ז"ל, אך למרות מצבו הכלכלי הקשה התאוה תמיד האח לרכוש לעצמו תפילין שנכתבו בקדושה ובטהרה בידי אחיו הצדיק הרה"ק מפשעווארסק.

לא פעם הפציר באחיו לכתוב עבורו במחיר מוזל, אולם כידוע הרה"ק מפשעווארסק היה כותב רק עבור תשלום גבוה שנקבע על ידו.

פעם כשנוכח בחפצו העז לתפילין מהודרות, הציע לו הרה"ק רבי משה להזמין לעצמו תפילין אצל סופר אחר, ואילו הוא יבדוק עבורו את פרשיות התפילין ללא תשלום. עשה האח כהוראתו, רכש לעצמו תפילין חדשות ומסר אותם לבדיקה אצל אחיו.

בבואו לקחתם חזרה, שאל אותו אחיו הקדוש: אמור לי אחי, מיהו אותו סופר שכתב עבורך את התפילין? ... האח נקב בשמו של הסופר אך התשובה לא הניחה את דעתו של רבי משה, "כיצד השגת תפילין שכאלו" חזר רבי משה והתפלא, "הם הרי מאירות באור יקרנות".

עד שסיפר לו האח לפי תומו כי כבר התפלל עם תפילין אלו לפני שמסרן לו לבדיקה. "כך", התלהב הרה"ק רבי משה, "אם כן הכול כבר נהיר לי! תפילותיך הן אלו שהאירו את

התפילין" ... (הרה"ח ר' יום טוב קראסניאנסקי שליט"א)

מדוע נתן הרה"ק מצאנו תפילין לנכדו רק בהשאלה ולא במתנה?

הגה"ח רבי שמואל אהרן וובר זצ"ל היה מספר מה שמע מש"ב הרה"צ רבי אשר מאיר מבאכניא זצ"ל [נו"נ להרה"ק בעל "דברי חיים" מצאנו זיע"א. אביו הרה"ק רבי יוסף זאב היה בנו של הרה"ק רבי דוד מקשאנוב בנו השני של הרה"ק מצאנו. הוא היה נכד חביב אצל הרה"ק מצאנו, ורש"א היה קרוב משפחתו כי הוא היה נכד הרה"ק רבי יהושע העשיל מקאמרנא בנו של הגאון בעל ה"ברוך טעם" זיע"א, והרה"ק רבי דוד מקשאנוב היה נכד ה"ברוך טעם" כי אביו ה"דברי חיים" היה חתנו בזיוו"ר. רבי אשר מאיר היה גם נכד הרה"ק בעל "אור לשמים" מאפטא והרה"ק רבי נפתלי צבי מראפשיץ וחתנו הרה"ק רבי אשר מראפשיץ זיע"א כי אביו רבי יוסף זאב בנו של רבי דוד מקשאנוב היה חתנו של הרה"ק רבי מנחם מנדל מגלאגוב חתנו של ה"אור לשמים" ובנו של הרה"ק רבי אשר מראפשיץ חתן הרה"ק רבי נפתלי צבי מראפשיץ זיע"א] שזקינו הרה"ק מצאנו היה מנהגו לתת לכל אחד מבניו ונכדיו וכל יוצאי חלציו את התפילין בעת שהגיעו כל אחד לגיל הבר מצווה שלו.

וסיפר רבי אשר מאיר לרש"א שגם לפני הבר מצווה שלו נתן לו זקינו תפילין אולם התנה עמו שזה רק בתורה השאלה ולא במתנה. עברו ימים ושנים רבות והרה"ק מצאנו הוזקק לנסוע לדרוש ברופאים בעיר הבירה ווינן ונכדו הרה"ק ר' רבי אשר מאיר הצטרף אליו בנסיעתו לשם.

בווינן התאכסן הרה"ק מצאנו במלון מסוים שם קיבל חדר מיוחד באחת מהקומות של מבנה המלון, ובליילה בטרם עלה על יצועו קרא קריאת שמע שעל המיטה ברוב התלהבות תוך כדי שהוא רוקע ברגלו הצולעת כדרכו בקודש תמיד.

בקומה שמתחת לחדרו של הרה"ק מצאנו התאכסנה 'א פרינצטע' - נסיכה ערלה שהפריעו לה הקולות שנשמעו מהקומה מעל לחדרה מחמת הדפיקות ברגליו של הרה"ק

מצאנו. היא פנתה אל בעל המלון והזהירה אותו כי אם הוא לא 'יסדר' את היהודי הזה המתאכסן בקומה אחת מעל לקומה בה היא התאכסנה הרי שהיא תגיש תלונה במשטרה על כך.

בעל המלון שקיבל את טענתה פנה אל הרה"ק מצאנו והורה לו לעזוב את מלוננו עוד באותו יום. בלית ברירה הוצרך הרה"ק מצאנו לברוח מהמקום יחד עם כל מלוויו, ועל אתר סידרו לו מקום בבית מלון אחר בעיר. והנה התברר שמרוב בהלה לעזוב את המלון הקודם שכחו שם את התפילין של הרה"ק מצאנו.

הרה"ק מצאנו היתה לו קפידה לקרוא קריאת שמע ולהתפלל דווקא עם התפילין שלו. היות שהיה דרכו לקום לפנות בוקר ולקרוא קריאת שמע עם תפיליו ועתה הם נשכחו במלון ולא היו לו כעת התפילין שלו לכן פנה אל נכדו רבי אשר מאיר ושאל אותו האם הוא זוכר שהוא נתן לו תפילין בתורת השאלה ולא בתורת מתנה, ולאחר שהשיב לו רבי אשר מאיר שאכן זוכר הוא ביקש ממנו שכעת יחזיר לו את התפילין כי הוא רוצה לקרות קריאת שמע עם תפילין שלו.

רבי אשר מאיר החזיר לו את התפילין והרה"ק מצאנו קרא קריאת שמע ולאחר שגמר פנה לנכדו רבי אשר מאיר ואמר לו בזה"ל: "נא דיר א מתנה די תפילין" - קבל את התפילין במתנה.

לאחר מכן בשעה שעמד להתפלל כבר הספיקו מקורביו להביא לו את התפילין שלו מהמלון בו שהה יום קודם לכן.

רק בשעה זו התגלתה רוח קדשו של הרה"ק מצאנו והובן למפרע מה שדווקא לנכדו רבי אשר מאיר אמר בעת הבר מצווה שלו שהוא נותן לו את התפילין רק בתורה השאלה ולא בתורה מתנה בשונה משאר הנכדים שהם קיבלו ממנו בעת הבר מצווה שלהם תפילין במתנה גמורה, כי כאמור, הוא רצה להתפלל ולקרות קריאת שמע דווקא עם תפילין שלו ולאחר שנשכחו התפילין שלו במלון היו לו עתה תפילין אחרים שהיו שלו והיו ברשות נכדו בתורת שאלה (הרה"ח ר' שמואל פרוש שליט"א, מרשימות הרה"ח ר' אהרן גלבשטיין שליט"א).

קיצור שו"ע

שב"ק יח"ח טבת ה'תשפ"ד

סעיף כג.

מי שיש לו יום זכרון (אֶרְצִיט) בְּשֶׁבֶת וְשָׂחַח לְהַדְלִיק נֵר שֶׁל יֶאֱרִצִיט, יְכוּל לומר לְעוֹבֵד כּוֹכְבִים בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת שֶׁיְדַלֵּק, אֲבָל לֹא בְּשֶׁבֶת (מִגֵּן אֲבָרָהִם סִימָן רס"א סְעִיף קָטָן ו').

סימן צא

דין מי שיש לו מחוש בעלמא וחולה שאין בו

סכנה ובו י"ח סעיפים

סעיף א.

מי שיש לו מחוש בעלמא והוא מתחזק והולך כמו בריא, אסור לעשות לו שום רפואה, אפלו בדבר שאין בו משום מלאכה, ואפלו לסוף בשמן בין בעצמו בין על ידי אחרים, ואפלו על ידי עובד כוכבים.

סעיף ב.

ג' סעיפים בכל יום

כתקנת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

כָּל אֲכָלִים וּמִשְׁקִין שֶׁהֵם מְאָכֵל בְּרִיאִים, מִתָּר לְאָכְלוֹ וְלִשְׁתוֹתוֹ לְרְפוּאָה, אִף עַל פִּי שֶׁהֵם קָשִׁים לְקִצַּת דְּבָרִים וּמוֹכָחַא מְלֵתָא דְלְרְפוּאָה עֵבִיד, אֶפְלוּ הֵכִי שְׂרִי. וְכֵל שְׂאִינוּ מְאָכֵל וּמִשְׁקָה בְּרִיאִים אֶסוּר לְאָכְלוֹ וְלִשְׁתוֹתוֹ לְרְפוּאָה. מִתָּר לְאָכֵל שְׂרָפִים מְתוּקִים, מִיִּצִּים סְמִיכִים (עֶפְטָל) וְלִגְמַע בִּיצָה תִּיָּה כְּדִי לְהַנְעִים הַקּוֹל, וְאִין בּוֹ מְשׁוּם רְפוּאָה, כִּיּוֹן שְׂאִין לוֹ מִכָּה בְּגֵרוֹנוֹ.

צו השעה • הפעם יותר מתמיד שותפים לאהל מועד!

"בכל צרתם לז צר"

הזהירות בענייני 'בין אדם לחברו' במשנת רביה"ק ה'ברכת משה' זי"ע

מאמר מיוחד לרגל יומא דהילולא קדישא כ"ד טבת תשפ"ד

'הידבק במידותיו ית', כמאמר רז"ל (סוטה יד) מה הוא רחום אף אתה רחום וכו', ועי"ז יכולין לבא אליו ית', עכ"ל"ק.

על כל פנים, היסוד אצל רביה"ק היה 'גוטע מידות', מידות טובות וזהירות בבין אדם לחבירו, דבר זה עמד תמיד לנגד עיניו והיה מעורר בשיחות קדשו בעניין זה תמידין כסדרן.

טעון בדיקה אחריו

ובעניין זה זכורני, היה זה לפני למעלה מיובל שנים, בימי שבתו של רביה"ק בבני ברק ברח"ר רבי עקיבא. באחד הימים יצא בנו כ"ק מרן אדמו"ר רבי אברהם שלמה זצוק"ל מחדרו של רביה"ק ואמר לי בהתפעלות מה ששמע כעת מאביו בקו"פ בזה"ל:

"דער טאטע האט מיר יעצט געזאגט, אז מקען גיין מיט ווייסע זאקן מיט א ברייטע גארטל מיט דעם טלית איבער דעם קאפ און שרייען בארן דאווענען, אבער אויב מ'האט מידת אכזריות איז צריך בדיקה אחריו - אבי הק' הגיד לי כעת בחדרו שאדם יכול ללכת עם גרביים לבנות, ולחגור עצמו ב'גארטל' רחב, ולכסות עצמו בטלית מעל הראש, ולצעוק בתפילה, אבל אם יש בו מידת אכזריות איז צריך בדיקה אחריו..."

והנה, לימים מצאתי לשון מופלאה של הרה"ק ה'באר מים חיים' זי"ע, אשר דברי קדשו של רבינו עולים עמה בקנה אחד, וז"ל הבאר

מים חיים בפרשת וירא: "ומוזה יראה כל אדם וישיכל ממוצא דבר, אשר אם יהיה בעל תורה וירא שמים ואין בו מדה זו לרחם על העניים ולראות לגמול חסד כמצווה עלינו מפי אלהינו ית"ש - אין ממש בכל עשיותיו, כי אחרי אשר הוא אכזרי צריכים לחוש ליחוסו ואפשר לא מבני ישראל הוא ומה יהיה לו בתורתו", עכ"ל"ק והן הדברים שאמר רביה"ק כי אדם כזה טעון בדיקה אחריו.

ומעתה, לפי דברי ה'באר מים חיים' שמי שאין בו מידות טובות ואינו מתנהג בחסד עם הבריות 'אין ממש בכל עשיותיו - ומה יהיה לו בתורתו', וצריכים לחוש ליחוסו, מאירים

אמנם חז"ל נתנו לנו 'אבן בוחן' לעמוד על מצבו הרוחני של אדם, באמרו ז"ל (אבות ג, י) "כל שרוח הבריות נוחה הימנו רוח המקום נוחה הימנו".

הווי אומר, יהודי שרוח הבריות נוחה הימנו, מי שהוא זהיר בענייני 'בין אדם לחבירו', יהודי כזה גם רוח המקום ב"ה נוחה הימנו, בידוע שגם ה'בין אדם למקום' שלו הוא כראוי, והיינו שהוא ירא שמים. וסיים רבינו בזה"ל: "א פנים, איינער וואס האט נישט קיין גוטע מידות איז זיכער נישט קיין ירא שמים - על כל פנים מי שאין לו מידות טובות בודאי אינו ירא שמים".

זאת הייתה השקפת עולמו של רביה"ק, זו הייתה דעתו הקדושה ובדרך זו הלך ושינן תמיד, כי ה'מדד' והבוחן ליראת שמים של אדם הוא המידות הטובות שלו, ועל דרך מה שכתב המהרש"א (גיטין לח). וז"ל: "הנעלבין כו' שומעין חרפתן כו' עליהן הכתוב אומר

באחת משיחותיו הקדושות ביאר רביה"ק מרן אדמו"ר ה'ברכת משה' זי"ע את דברי הגמרא (ברכות ה.) אם רואה אדם שיסורין באין עליו יפשפש במעשיו כו' פשפש ולא מצא יתלה בביטול תורה. ולכאורה צריך להבין, אם יש בידו עוון ביטול תורה, אם כן למה מתחילה 'פשפש ולא מצא'?

אלא, ביאר רביה"ק, 'יפשפש במעשיו' הכוונה היא לעניין 'בין אדם לחבירו', והביאור בזה הוא שכל עוד שאדם אינו מתוקן בענייני בין אדם לחבירו, כל עוד שמידותיו אינן מתוקנות כראוי, אל לו לתלות את ייסוריו בביטול תורה, כי בהיות מידותיו מושחתות אין ביטול תורה נחשב לו לעוון.

וזהו שאמרו חז"ל 'פשפש ולא מצא', כלומר רק לאחר שבדק ופשפש בעצמו בענייני 'בין אדם לחבירו', ונוכח לראות שהוא מתוקן בעניינים אלו ולא מצא עוולה בידו, רק אז יכול

הוא לתלות את הדבר ב'ביטול תורה', כי עתה נחשב לו הדבר לעוון, עכ"ל"ק.

והנה מדברי קדשו של רבינו עולה חידוש נורא, לאמור, יהודי שאינו מתוקן במידותיו, שאינו מתנהג כראוי בענייני 'בין אדם לחבירו', יהודי כזה ה'ביטול תורה' לא נחשב לו לעוון, הוא לא יכול לתלות את ייסוריו ב'ביטול תורה', כי הש"ת אינו חפץ אלא בתורתו ולימודו של יהודי שמידותיו מתוקנות.

והרי זה בבחינת מה שאמר דוד המלך עליו

השלום (תהלים נ, טז) 'ולרשע אמר אלוקים מה לך לספר חוקי ותשא בריתי עלי פיך', וכפי שמצאנו בתה"ק שהתואר 'רשע' מוזכר לראשונה על מי שאינו זהיר בבין אדם לחבירו כמאה"כ בפרשת שמות (ב, יג) 'רשע למה תכה רעך', והיינו שהקב"ה כביכול אינו רוצה שאדם שמידותיו אינן מתוקנות יספר ויעסוק בחוקיו, והדברים נוראים.

האהוב לבריות - אהוב לשמים

ושמענו כמה פעמים מרביה"ק דהנה יראת שמים היא דבר המסור ללב, אי אפשר לדעת עד היכן מגיעה יראת שמים של אדם אחר,

“צריך היה לגבות מרבי'ם מס הכנסה”

פעם אמר לי רביה"ק בקודש פנימה: “נכנסים אליי יהודים שאינם מניחי תפילין, האבן זיי גוטע מידות איז דא וואס צו טאהן מיט זיי - **אם יש להם מידות טובות, אזי יש מה לעשות עמם (להעלותם ולרוממם), אם לאו אין מה לעשות עמם”**...

אגב, במאמר המוסגר, לרביה"ק זי"ע היו הרבה 'בעלי תשובות', יהודים שנתקברו ליהדות על ידו ונעשו שומרי תורה ומצוות. בהזדמנות אחת התבטא רביה"ק באוזני חסידו הנאמן **הרה"צ ר' זלמן בריזל זצ"ל**, “הגיעו אליי יהודים מאוד רחוקים, אך אף פעם לא אמרתי להם מוסר, איך האב זיך געחבר'ט מיט זיי, זענען זיי געווארן גוט - התקרבותי אליהו והתיידדתי עמם, ומכוח זה הם היטיבו את דרכיהם”.

זוכר אני את אחד מבעלי התשובה של רביה"ק, יהודי מתל אביב שהיה רחוק מכל שמץ של יהדות ומכוחו של רבינו זי"ע חולל מהפך בחייו ונעשה שומר תורה ומצוות, והיה מגיע ל'טיש'ן של רביה"ק. אותו יהודי ניהל מאפיינה לפרנסתו יום אחד הגיע האיש אל רביה"ק לשאול באיזה עניין.

כשיצא מהחדר פנה אליי רביה"ק וסיפר לי בהערכה על היהודי הזה: “הוא סיפר כעת שיש לו בעיות עם 'מס הכנסה', דורשים ממנו לשלם סכום עתק, ואכן הוא כבר השלים עם ההפסד הכספי הגדול הצפוי לו, אך מה שאינו יכול להשלים עמו הוא ה'ביטול תורה' שנגרם לו מכל, הוא יושב בשיעור 'דף היומי' והעניין הזה רודף אותו ומפריע לו להתרכז בלימודו, זה מה שמפריע לו, על כך הוא התאונן בפנינו...”

ואי בהאי עסקינן, פעם אמר לי רביה"ק שצריך היה להתחיל לגבות מהרבי'ס - מהאדמו"ר'ים 'מס הכנסה', **והסביר רבינו כוונתו:** כשבאים אליי יהודים עם צער גדול בנים אני מבין אותם, גם אני עברתי זאת, באים עם צער פרנסה אני כל כך מבין אותם, כשבאים עם בעיות בריאות אני מבין את זה.

“אך כשבאים אליי יהודים ומספרים בכאב על בעיותיהם עם 'מס הכנסה', אינני יכול כל כך להשתתף ולהבין כראוי, כי לא עברתי את זה בעצמי, ולכן צריך היה שהרשויות יתחילו לגבות מהרבי'ס 'מס הכנסה' - כדי שייטיבו להרגיש בצרתו של יהודי הנכנס אליהם בעניין זה”...

וכאשר מתבוננים בדברים, נראה כי באמירה נפלאה זו מקופל למעשה תמצית כל מאמר זה: רביה"ק מוכן היה שייקחו ממנו כסף ל'מס הכנסה', ובלבד שיוכל על ידי זה 'לחיות' ולהרגיש את צרת השני, כדי להיות בבחינת 'בצרתם לו צר' באופן המושלם ביותר...

כשמש דברי רביה"ק בראש דברינו, כי אכן מי שאינו מתוקן ב'בין אדם לחבירו' אינו יכול לתלות את ייסוריו ב'ביטול תורה', דהא אדם כזה אין ממש בכל עשיותיו רח"ל והריהו בבחי' מה לך לספר חוקי.

והנה אחת המידות טובות היסודיות היא 'עין טובה', לשמוח בשמחת הזולת וגם להצטער בצערו של השני בעת צרתו, וכפי שרביה"ק זי"ע ביאר פעם בקדשו את נוסח הפיוט “שבטי י-ה לישראל עדות בצרתם לו צר”, ואמר דהנה כידוע יש נשמות בישראל שמקורן הוא בשבטי י-ה, ויש נשמות שמקורן ר"ל הוא בערב רב.

ובכן, אם יהודי רוצה לדעת ולהכיר בעצמו אם שורש נשמתו היא משבטי י-ה או ח"ו מהערב רב, מהי ה'עדות לישראל' שאכן הוא משבטי י-ה? כשיהודי מוצא עצמו מצטער בצרתו של חבירו וכואב בכאבו, ומידה טובה מרובה שהוא שמח בשמחתו, הרי זו העדות עבורו שהוא משבטי י-ה, עכד"ק.

והרי זה עולה שוב עם דבריו הנשגבים של ה'באר מים חיים' שמי שאין בו את מידת הצדקה והחסד, צריכים לחוש לייחוסו ושורשו, ומאידך יהודי השמח ומשתתף עם חברו בשמחתו ובצרתו, הרי בידוע שמזרע שבטי ישראל הוא.

כאפרים בלי גאות, וכמנשה בלי קנאה

ומדי דברנו על מעלת עין טובה, נביא את דברי ה'בני יששכר' (שיומא דהילולא דיליה חל בשבת קודש זו ח"י טבת) בספרו 'אגרא דלה' בפרשת השבוע על הפסוק 'בך יברך ישראל לאמור ישימך אלוקים כאפרים וכמנשה', ולכאורה יש להבין מה פשר ברכה זו שהכל יתברכו בהם, ומבאר הבני יששכר וז"ל:

“ידעת שהקנאה מוציאה את האדם מן העולם, ובהקדם עוד זאת ידוע כי התאוה והכבוד מוציאים גם כן את האדם וכו', כמשארז"ל הקנאה והתאוה והכבוד מוציאים וכו' (אבות פ"ד כ"א) והוא כאשר ישפיע הש"י טובה אל האדם לא יבקש בזה תאוה וכבוד ויבא להתגאות על חבירו בזאת הטובה רק אדרבא יכנע לפני בוראו ויחשוב כי הוא מצד החסד מבוראו עליו.

“והנה יעקב אבינו כאשר שם את אפרים לפני מנשה ראה באפרים שלא נתגאה בטובה רק אדרבא וכו' וכנ"ל, וראה במנשה שלא נתקנא באפרים, על כן בירכם בך יברך ישראל ישימך אלקים כאפרים מבלי גאות, וכמנשה מבלי קנאה על טובת חבירו, והבן כי קצתו, עכל"ק.”

מידות חמורות יותר מע"ז

ומדי דברנו במעלת המידות הטובות, ידועים דברי רבינו הר"ן בדרשותיו (דרוש החמישי) שמבאר העניין שציווה יצחק אבינו ע"ה לבנו יעקב אבינו ע"ה (בראשית כד, לו) 'לא תיקח אישה מבנות כנען', הגם שרחל ולאה היו בנות לבן שהיה עובד עבודה זרה, דהטעם הוא:

“מאשר היו אנשי כנען מוטבעים בתכונות הרעות, היו בוחרים האבות להתרחק מהם ולהתדבק במי שאינו מוטבע באותן התכונות הרעות - גם כי היה עובד עבודה זרה, לפי

עוד יכול אדם להיחלץ ממצבו ולהתקרב בחזרה אליו ית'.

וכך מבאר המהר"ל זי"ע עומק העניין דהיות ומיכה עסק במצוות החסד, אזי מן ההכרח שבכוח מצוה זו סופו שיתקרב להשי"ת ויעשה תשובה, בבחינת 'המאור שבה יחזירנו למוטב', והדברים עולים היטב עם דברי הר"ן האמורים, למה העדיפו אבותינו הק' להשתדך עם עובדי ע"ז אבל לא עם בעלי מידות רעות, כי מי שיש לו מידות טובות ונזהר ב'בין אדם לחבירו' סופו להתקרב אל השי"ת מכוח זה.

ומצינו עוד בגמרא בחומרת העניין של בין אדם לחבירו, שאמרו חז"ל (יבמות כא, א) “קשה עונשן של מדות (משקלות) יותר מעונשן של עריות כו", ומסיקה הגמרא בטעם הדבר 'הני (עריות) אפשר בתשובה והני (מידות ומשקלות) לא אפשר בתשובה'.

וחזינן מכאן דהעניין שלא לפגוע בשני, בכספו ובממונו ובנפשו, חמור יותר מעבירות חמורות, כי על זה עוד שייך לעשות תשובה מעלייתא, אבל מי שמזיק לרבים במשקלות עליו ללכת ולפייס כל מי שפגע בו, וזהו מן המלאכות הקשות.

לשדד מערכות הטבע

ובעניין זה שמענו מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א (שביעי של פסח תשע"א) על מאה"כ ה'ים

שאותן התכונות הרעות הן מתעברות ונמשכות בזרעם והן כמו חליי הגוף הנקראים בספרי הרפואה 'חליים ירושיים', “עכל"ק.”

ומבאר הר"ן באריכות שהמידות והתכונות הלא טובות מוטבעות בנפש האדם ועוברות ח"ו בירושה וכדממשין וז"ל, “ואשר ירשמו לרע הנפש והגוף, הן העברות אשר להן מבוא בתכונות נפשיות, בשנאה והקנאה והאכזריות והכילות ודומיהן, כי אלו יעשו רושם רע בנפש”.

ואכן מצינו מפורש בחז"ל בסנהדרין (קג, ב) ששאלו בגמרא למה לא הזכירו את מיכה שהעמיד את 'פסל מיכה' בין אלו שאין להם חלק לעולם הבא, ומתרצת הגמ' “מפני שפתו מצויה לעוברי דרכים”, מסביר רש"י 'שהיו כל העולם מתארחין אצלו'. כלומר, מיכה היה 'מכניס אורחים' גדול והאכיל רעבים, לכן ניצל מלהיכנס ל'רשימה' זו.

יתרה מזו, ממשכה הגמרא, “תניא רבי נתן אומר, מגרב לשילה ג' מילין, והיה עשן המערכה ועשן פסל מיכה מתערבין זה בזה, ביקשו מלאכי השרת לדחפו (את מיכה, ועיין במפרשים) אמר להן הקב"ה הניחו לו שפיתו מצויה לעוברי דרכים”...

חזינן מכאן שכאשר יש לאדם מידות טובות, כשהוא מתנהג לכל הפחות ב'בין אדם לחבירו' כראוי, אפילו הוא נמצא בדיטא התחתונה כמיכה, עדיין יש לו תקומה, עם מידות טובות

ראה וינס' (תהילים קיד, ג), ובמדרש תנחומא (פרשת נשא ל) מה ראה, ארונו של יוסף ראה, ולכאורה יש להבין מה גרם לו לים לנוס ולהיקרע בראותו את ארונו של יוסף.

ופירש דהנה איתא בירושלמי (דמאי פ"א ה"ג, דף ד, א). רבי פנחס בן יאיר הוה אזל לבית וועד, הוה גינאי גביר אמר ליה, גינאי, מה את מנע לי מן בית וועדא ופליג קומי ועבר אמרו ליה תלמידי, יכלין אנן עברין, אמר לון, מאן דידיע בנפשיה דלא אקיל לבר נש מן ישראל מן יומי יעבור, ע"כ.

(רבי פנחס בן יאיר הלך לבית הוועד, בהגיעו לנהר גינאי עלה הנהר על גדותיו ולא יכול היה להמשיך בדרכו, אמר לו וכי אתה תמנע ותעכב אותי מליילך לבית הוועד, ונחלק לפניו ועבר, שאלו לו תלמידי, יכולין גם אנחנו לעבור, אמר להם, מי שידוע בנפשו שלא ביזה לבר ישראל מימיו, הוא יעבור ולא יינזק, ואם לאו לא יעבור).

חזינן מהירושלמי דמי שמקפיד לא להלבין פני חבריו זוכה שייעשה לו נס ויבקע לו הנהר. והנה מידה זאת למסור נפשו כדי שלא יתבייש בר ישראל, מצינו אצל יוסף, כדאיתא במדרש תנחומא (ויגש פרק ה) על הכתוב (בראשית מה, א) 'ולא יכל יוסף להתאפק לכל הנצבים עליו, ויקרא הוציאו כל איש מעלי ולא עמד איש אתו בהתוודע יוסף אל אחיו'.

אמר רבי שמואל בר נחמן, לסכנה גדולה ירד יוסף (באותה שעה שהתגלה לאחיו), שאם הרגוהו אחיו, אין בריה בעולם מכירו, ולמה אמר הוציאו כל איש מעלי, אלא כך אמר יוסף בליבו, מוטב שאיהרג ולא אבייש את אחי בפני המצרים, ע"כ. והיינו, דכדי שלא יהיו המצרים נצבים עליו, ורואין שאחיו מתביישין, ושומעין חרפתן בהתוועדו להם, ציווה להוציא כל איש מעליו, והגם שהסתכן בכך, דכשאין איש עמו היו יכולין להורגו, אף על פי כן נוח היה לו ליוסף להיהרג, והיה מוכן למסור נפשו על כך.

וזה ביאור המדרש מה ראה, ארונו של יוסף ראה, דכיון שראה הים ארונו של יוסף, שהוא חס על כבוד אחיו ונזהר מלביישם, דין הוא שיקרע הים בעבורו, וכדברי הירושלמי, עכ"ל. ק. העולה מכאן, כשיהודי נזהר ושומר עצמו כראוי בענייני 'בין אדם לחבירו', שלא לפגוע חלילה ביהודי אחר, אזי יש לו את הכוח לפעול ולשנות את הטבע ולעשות ניסים, וכן איתא בגמרא (ברכות כ). "אמר ליה רב פפא לאביי מאי שנא ראשונים דאתרחיש להו ניסא ומאי שנא אנן דלא מתרחיש לן ניסא?".

ומוסיפה הגמרא, אי משום תנויי בשני דרב יהודה כולי תנויי בנזיקין הוה ואנן קא מתנינן שיתא סדרי, כלומר אי מעלתם של הראשונים הייתה מחמת לימודם, הרי באותן דורות עסקו ב'נזיקין' בלבד, ואילו אנו עוסקים בששה סדרי משנה ולמרות זאת הם זכו לניסים ואנו לא.

ומבאר הרה"ק מוויטבסק בספרו 'פרי הארץ' בתוך דבריו בעומק העניין, דאכן דורות ראשונים עסקו ב'נזיקין', היינו שהם היו מושלמים בענייני בין אדם לחבירו, ואהבת לרעך כמוך,

הטעם ששיכל את ידיו הוא כי אפרים הוא הצעיר, ורצה להניח עליו יד ימינו:

"אלא למדה תורה דרך ארץ, שינהוג אדם כבוד בחבירו לפי הראוי לו ואעפ"י שהיה יכול יעקב אע"ה לחזור ולהעמידם כרצונו זה לימינו וזה לשמאלו, אלא שכוונתו היה שלא לבייש את מנשה, ולכך שכל את ידיו בראשם", עכ"ל. ק.

הווי אומר, למרות שהיה ליעקב אבינו ע"ה 'עניין' רוחני נגב, להניח את יד ימינו על ראשו של אפרים, מ"מ שיכל את ידיו כדי לא לבייש את מנשה, כי ה'בין אדם לחבירו' קודם לכל עניין, והן הן הדברים.

ועניין זה ראינו אצל רביה"ק תמיד בבחינת 'הוא היה אומר', שתמיד היה נזהר ומדקדק שלא לגרום ליהודי צער אפילו בקצה ציפורנו, ופעם התבטא "יש דברים שנוגעים לי לציפור נפשי - אם גורמים לי שאני צריך לפגוע ביהודי, הרי זה פוגע בציפור נפשי".

עוד הרבה יש להאריך במסכת זהירותו של רביה"ק ה'ברכת משה' ז"ע בענייני 'בין אדם לחבירו' אשר הייתה להפליא ממש, למעלה מהשגת בן אנוש. זכותו הק' יגן עלינו ועל כל ישראל להתברך בכל מיילי דמיטב בדבר ישועה ורחמים בכלל ובפרט בב"א.

(נרשם והובא לדפוס ע"י הרב שמעון טיקוצקי)

מאי דעלך סני לחברך לא תעביד, ומשום הכי זכו שיתרחש להם ניסא. כי אכן יהודי שה'בין אדם לחבירו' שלו מתוקן ומלוטש, אזי בכוחו לשדד מערכות הטבע ולפעול ניסים ונפלאות.

"שלא לבייש את מנשה"

ולקבל מושג, עד כמה צריכה להגיע הזהירות בכבודו של יהודי, מצינו אצל יהודה ותמר שאמרו חז"ל נוח לו לאדם שיפיל עצמו ואל ילבין פני חבירו ברבים, ובתוספות (סוטה, י, ב) שואלים למה לא החשיבו חז"ל הלבנת פני חבירו בין ג' עבירות חמורות שדינם ייהרג ואל יעבור, ועיי"ש מה שתירצו, אך רואים אנו שלהתוספות מובן מאליו שעניין זה הוא ב'יהרג ואל יעבור'.

ונסיים בפתגם קדשו דמרגלא בפומיה דרביה"ק: "אלע עניינים איז זייער גוט, אבער נישט אויף יענעמ'ס חשבון - כל ה'עניינים' שיש לאדם בעבודת ה' הם טובים וראויים, אולם אך ורק כשאננם באים על חשבוננו של הזולת..."

ומקור טהור לדבריו הקדושים מצינו ב'נועם אלימלך' בפרשת השבוע על הפסוק (מח, יד) 'וישלח ישראל את ימינו וישת על ראש אפרים והוא הצעיר ואת שמאלו על ראש מנשה שכל את ידיו כי מנשה הבכור', ולכאורה תמוה דהא

הרה"ג ר' יאיר וינשטוק שליט"א - נו"נ לרבוה"ק

היינו כחולמים

עדת חסידי סטרליסק המסתופפת בצילו של הרה"ק רבי אורי מסטרליסק, היתה מוכת עוני בממדים שלא יאמנו. רבי אורי התפרסם בכינוי "השרף", והוא אכן היה מופשט מעולמו הגשמי כמלאך ושרף. עני ואביון היה ונראה כאילו בחר בכוונה בחיי עוני. בז לכסף בכל מאודו, וחסידיו שהשתדלו ללכת בדרכו, דבקו כמוהו באבינות. מאמר חז"ל "יאה עניותא לישראל" היה נר לרגליהם. תקופות ממושכות סבלו הרבי ובני משפחתו חרפת רעב. אך בסגות העתים נוספו לעדה העניה חסידים בעלי אמצעים, שנטלו על עצמם לכלכל את הרבי ובני משפחתו.

על שולחנו של רבי אורי, היו סמוכים מלבד בנו היחיד רבי שלמה (שמילא את מקומו בהנהגה תקופה קצרה, ונפטר כמה חודשים אחרי אביו באמרו "איך אפשר לחיות בלי אבא שכזה") גם בתו וחתנו הצדיק רבי יצחק. כל זמן שרבי אורי היה בחיים, ניזונו חתנו ובתו משלו ואכלו על שולחנו. אך לאחר שנסתלק רבי אורי (בכ"ג אלול תקפ"ו) סבלו החתן רבי יצחק ובני משפחתו רעב של ממש. ימים שלמים צמו, כפשוטו, כיון שבמזווה לא נמצא אפילו פירור.

רבי יצחק קיבל עליו את כל הייסורים באהבה ולמד תורה מתוך הדחק. כחותנו השרף בשעתו גם הוא ראה בעוני מכשיר לסיוע בעבודת ה', שכן העולם הזה ותענוגיו מרחיקים את האדם מבוראו. אך הוא לא הסתפק בכך וגדר את עצמו בסייג נמרץ: לא לעשות שום פעולה של 'קום ועשה' למען הפרנסה, וגם לא לבקש ממון משום אדם שבעולם. הנהגה זו נבעה מעוצמתה של מידת הבטחון שרכש בעבודתו הקדושה. "אם רוצה הקב"ה לפרנסני ואהיה ראוי לכך" סבר רבי יצחק, "ישלח את עזרתו גם ללא התערבות".

ראו החסידים את חתנו של הרבי וזוגתו, בתו של השרף, מתייסרים ביסורי רעב וערכו ביניהם מגבית ממנה כלכלו את בני המשפחה. מפעם לפעם, כשנאספו כמה פרוטות, הגיע אחד החסידים אל הבית והביא את הכסף, למען לא יגועו חלילה צאצאיו של השרף ברעב.

שנים אחדות כלכלה עדת החסידים את משפחתו של רבי יצחק, הילדים היו עדיין קטנים וכך גם ההוצאות. אך כחלום יעוף, עברו השנים, שתי הבנות הגדולות בגרו והגיעו לפרקן, ובבית מתקשים, כרגיל, לכלכל את היום-יום.

זוגתו הצדקנית של רבי יצחק ראתה את בנותיה גדלות ונתקפה דאגה. ערכה את החשבון ודאגתה גברה. קל וחומר, ומה אם עבור הוצאות פעוטות אין בבית ולא כלום, קל וחומר להוצאות נישואין, נדוניה וכל היתר. מאותו יום לא הניחה לאישה וטענה כלפיו: איך יכול לשבת בחיבוק ידים, צריך לעשות משהו!

רבי יצחק הרים עיניו מהספר. תמיד עיניו נעוצות אי שם בספר. לומד תורה בכל שעה.

"ומה לדעתך" שואל הוא ברוגע, "יכול אני לעשות?"

השאלה נועדה רק להזכיר לה, את העקרון שקיבל על עצמו, לא לנקוט בשום פעולה של קום ועשה למען הפרנסה, ולהתמיד במידת "השלך על ה' יהבך והוא יכלכלך".

כאשה ממולחת התכוננה מראש לשאלה, ואף תשובה מוכנה באמתחתה: לאחר הסתלקותו של אבא, קיבלת על עצמך את מרותו של תלמידו המובהק, רבי שר שלום מבעלזא, והיית נוסע אליו. סע אליו גם עתה ובקש ממנו ברכה ועצה טובה עבור מצבנו הדחוק!

ובאמרה זאת רועד קולה ודמעה מלוחה נקווית בעין. שנים ארוכות שותקת היא מול העוני המחפיר. סובלת את המחסור והמצוקה בדממה. אך כעת הגיעו מים עד נפש.

רבי יצחק חש בבכי האילם המפרכס לצאת תחת מעטה כבד של הכנעה לבורא וקבלת הייסורים באהבה. גם הוא מבקש לבכות ומתאפק. אורז את חפציו ואת כל דלותו ופונה ללכת.

בבעלזא התקבל בכבוד גדול, אך לא לכבוד התאוה אלא לישועה. שפך את לבו הדווי בפני הרבי. סיפר על המצב הדחוק שהחמיר בהגיע בנותיו לפרקן, ועל הלחץ שאשתו הצדקנית לוחצת אותו בצדק.

הרבי שמע אותו עד גמירא. כשכילה לשתוח את כאבי לבו, יעץ לו לנסוע ברחבי גליציה, בעיירות ובערים, להציג עצמו כחתנו של השרף מסטרליסק, ולבקש מן החסידים עזרה לצרכי הכנסת כלה. "בטוחני כי תצאו מנסיעה כזו עם סכום כסף גדול שיאפשר לכם להשיא את הבנות בכבוד. אצייד אתכם במכתב המלצה חם".

רבי יצחק נראה כאדם שחרב באה בלבו. "אבל איך" קרא בכאב, "איך יכולני לעשות דבר כזה. גדרתי בעדי לא לבקש עזרה משום אדם וב"ה עד היום מעולם לא הוצרכתי לעבור על גדרי. אינני רוצה לשנות מדרכי עבודתי, ולפיכך לא אבקש משום אדם שבעולם לא עזרה בכסף ולא בשום ענין".

"אינכם צריכים לבקש עזרה", הסביר הרבי שר שלום, "רק לסבב בערים ובעיירות ולספר את ייחוסכם, ומה אתם לגבי רבי אורי מסטרליסק, המפורסם בכל קצווי תבל. הכל יבינו מאליהם את כוונתכם, וירעיפו עליכם מעות כגשם נדבות ללא שתאמרו מילה אחת נוספת".

"גם זאת לא אוכל לעשות" אומר רבי יצחק בראש מורכן. "נסייעתי בכל רחבי המדינה, יחד עם מגילת היוחסין שאנפנף בה לעיני כל ישראל, היא במילים אחרות 'הבו לי כסף'. זה נוגד את כל מהותי, את טבעי".

רבי שר שלום ראה עד היכן הדברים מגיעים. שקע במחשבות וכמה דקות שררה דומיה מוחלטת בחדר.

רבי יצחק עמד דומם כל אותו זמן. לא ההין להפריע לרבו השקוע במחשבותיו. לבסוף פנה אליו הרבי ושבר את הדממה.

"רואני שאתם איתנים בדעתכם לא לבקש שום עזרה מאף בן אדם. אבל איך יהיה, אילו אשלח אתכם אל יהודי עשיר שינדב לכם את כל הוצאות הנישואין והנדן של שתי הבנות. האם תסעו אליו?"

רבי יצחק היה תקיף כברזל. "אסכים רק בתנאי, שלא אצטרך לשנות ממנהגי. אם אותו עשיר יתרום לי מרצונו הטוב ללא שאצטרך לפצות פה. גם מקודם תמכו בי יהודים טובים חסידי חמי, ללא שביקשתי זאת מהם".

"אם כך צריכים אתם להתכונן לנסיעה ארוכה, לרומניה" מחייך רבי שר שלום חיוך רחימאי סלחני. "בעיר יאסי, גר יהודי עשיר גדול שיארח אתכם בכבוד גדול ויתן לכם כל ההוצאות, מיט א שמיץ אריבער" (עד שהכלי יגלוש על גדותיו'. כלומר עם תוספת) ללא שום השתדלות מצדכם".

"איך יידע העשיר על מצוקתי, הרבי ידבר איתו?"

"כן, אני אדבר איתו" חייך רבי שר שלום חיוך מסתורי ורק לאחר שיצא, נזכר רבי יצחק שהרבי אמר כבדרך אגב, שהוא עצמו אינו יודע את שמו של הגביר, כיצד אפוא ידבר איתו...

אלא שאם הרבי אומר, אין שואלים שאלות. חזר לביתו בסטרליסק, סיפר לרבניתו על העצה הפלאית, ומצוייד בברכותיה הלבביות ארז חפציו ופנה ללכת לרומניה.

ללכת אמרנו, ואף על פי שהדרך רחוקה היא מגליציה עד רומניה. אולם רכבות מהלכות במסילת ברזל עדיין לא קיצרו את המרחק בין שתי המדינות, ולפי שאין כסף לצדיק זה, לשכור לו כרכרה פרטית, ואפילו לא פרוטות בודדות לשלם עבור מקום בעגלת נוסעים, הלך ברגל רוב הדרך, ומקצתה נסע כאורח מזדמן בעגלות נוסעים שחמלו עליו והעלוהו למרכבתם.

לאחר שבועיים וחצי הגיע רבי יצחק ליאסי, עייף ורצוף בכל גופו ממאמץ מתמשך וטלטולי דגברא.

טרם צאתו מביתו אספה אשת החיל שלו את חסכוניותה המעטים: כמה עשרות "גרייצערס" שחסכה מפיה בעמל רב, וציידה אותו במעות עבור דמי אכסניה. "הן לא תוכל לישון ברחוב" הסבירה בשום שכל. רבי יצחק סבר כי יוכל לפרקד עצמותיו על ספסל בבית כנסת. כעת, כשהוא משוטט בכבדות ברחוב העיר יאסי, הודה בלבו כי היא צדקה. כל גופו דאב וכאב, והוא נזקק בדחיפות למנוחה הגונה על מצע נוח. התענין היכן מצויה אכסניה זולה, ויהודים רחמנים הפנו אותו לביתו של ר' טוביה גאנז, שבביתו התארחו האורחים העניים ביותר.

ר' טוביה העמיד לרשות אורחו חדר קטן ונקי ובו מלבד מיטה מוצעת, גם שולחן וכסא. כל עצמותיו אמרו עייפות נוראה, אולם רבי יצחק לא השגיח אל זעקת גופו אלא פנה אל ר' טוביה בדחיפות. "יש לך גמרא, מסכתא פלונית?"

"יש ויש" בישרו ר' טוביה בשמחה, עם שהוא תמה, מדוע מתנזר אורחו מן המנוחה, והרי העייפות ממש שואגת מפניו. רבי יצחק הסתער על הגמרא וחטפה מידו המושטת של המארח כשכור המתנפל על בקבוק משקה לאחר התנזרות ממושכת. לא חש בתמהון מארחו, ושקע בלימוד במנוחת הדעת כאילו נמצא עתה בביתו שבסטריליסק ולומד בשופי דף אחר דף. עייפותו העצומה פרחה ונעלמה ועיניו עטו ברק של חיוניות וערנות וננעצו בשורותיו של תוספות מוקשה, כאילו לא איימו להיעצם לפני כמה דקות בלבד.

רק לאחר שהגמיע מעט את צמאון נשמתו בלימוד כמה דפי גמרא, ניאות לוותר לגופו הממוטט ופרש למנוחה. למחרת בבוקר, לאחר שהתפלל וסעד את לבו, פרש שוב לחדרו והתייחד עם הגמרא עד לתפילת המנחה, סמוך לשקיעת החמה. וכך גם למחרתו וביום הבא, וביום שלאחריו.

ר' טוביה גאנז היה מופתע מאד. רגיל הוא באורחים הבאים לכאן בכדי למצוא מרגוע לעצמותיהם לאחר נסיעות מפרכות, ובבוקר, לאחר התפילה והאוכל, פונים איש איש לעסקיו. אבל ללמוד כאן באכסניה? מעולם לא היה לו אורח כזה, ארבעה ימים שוהה הוא ביאסי, וחוף מתורה ותפילה אין לו בעולמו מאומה. וכי אין גמרות בעירו?! אלא שר' טוביה אינו אוהב לדחוף את אפו בקדרתו של חברו, מצידו ישב וילמד בחדרו עד שיסיים את הש"ס כולו, ובלבד שישלם דמי אכסניה...

כשנולדה פרלה, בתו של ר' יחזקאל שמידט, הרקיע אושרו לשחקים. שנים רבות היה חשון ילדים ולא מצא נחמה בעשירותו הגדולה. בתי חרושת יש לו וכסף לרוב, אך מה טעם לצבור הון ונכסים, כאשר אין למי להוריש את הממון לאחר מאה ועשרים?

סוף סוף, אחרי שנים רבות, התחולל נס ופרלה נולדה. מיום ליום גדלה ופרחה לשמחת לב הוריה. ילדה מחוננת בכל המעלות, כמו גמרה אומר להשלים את כל מה שנמנע מהוריה לאחר שנות עקרות כה רבות.

כאשר היתה פרלה בת 12, הגיעה לשיא פריחתה. מושלמת היתה כאמור בכל המעלות ומידותיה הטובות היו לשם דבר. יותר מדי דברו עליה והפליאו את כל מעלותיה, כנראה גם כמה עינים רעות ניתנו בה. פתאום פגעה בה מידת הדין והילדה המוצלחת, הבת היחידה והמחוננת, חלתה ונשתתתה. יצאה מדעתה רח"ל והפכה לשוטה גמורה שאינה יכולה לבוא בין הבריות.

צערם של הוריה לא ניתן להיכתב עלי גויל, ליבם שנת דם. עד שזכו לחבוק בת לאחר עשרים שנה, כשהחלו לרוות מעט נחת, הפכה לשבר כלי. לא גביר כר' יחזקאל שמידט יקמץ בממון, נסע אל רופאי הנפש הטובים במדינה והביא אותם אצל בתו החולנית. בדקו הלה מה שבדקו, רשמו מה שרשמו, והעלו חרס בידם.

פרלה בשטותה עומדת. כל התרופות והסגולות כאילו ניתנו באבן. הרופאים עמדו על שלהם כי תרופות שרשמו לה בכוחם לפקח גם שוטה מופלג, אך החולנית לא נתרגשה מכך ונותרה מטורפת כשהיתה. כלאוה בחדר, כדי שלא תתגנה על הבריות, אך מדי פעם הצליחה להגיע אל החלון הכבד והמוגף, לפתוח את סוגר הברזל ולשרבב את ראשה אל הרחוב. באותם רגעים ספורים הספיקה הנערה החולה למלאות את סאת הסבל והיגון של הוריה עד מחנק. נסע אביה לוינה וחזר משם עם אחד מגדולי המומחים לענייני רפואת הנפש. רופא ששמו הולך לפניו כמי שהצליח לרפאות גם חולים קשים. בא הפרופסור הוינאי אצל הנערה הצעירה, בדק אותה וקבע כי במקרה כה קשה לא פגש מימיו, "היא חשוכת מרפא" ציין בצער. "מוחה משובש ללא תקנה".

שמע הגביר את האבחנה הקטלנית של המומחה העולמי, ורוחו נשברה ושחה עד עפר. רק התקוה כי הרופא הוינאי יוכל לעזור לבתו האומללה החזיקה אותו, כעת נשברה תקוותו ונלקחה ממנו. ימים שלמים הלכו הוא ונוות ביתו בפנים שחורות כשולי הקדירה. לא היה גבול לאושרם לפני שחלתה הבת, ואין גבול ליגונם משחלתה. איבדו כל טעם בחייהם וביקשו את נפשם למות.

יום אחד ישב ר' יחזקאל שמידט בביתו, שקוע במחשבות יגון וצער וראשו עליו סחרחר. לאט לאט נעצמו עיניו וראשו נשמט הצידה. שינה כבדה נפלה עליו, ויחלום יחזקאל חלום:

בחלומו הוא נמצא בשמים ורואה קהל גדול מלווה אדם שתוארו תואר מלאך. הוא סקרן לדעת מיהו הצדיק. ניגש אל אחד המלווים ושואל אותו אודות בעל הצורה.

"זהו הצדיק רבי אורי מסטריליסק", אמר לו האיש, "כעת מעלים אותו מן ההיכל שבו היה להיכל גבוה יותר בשמים, והכל הולכים ללוותו".

"עתה היא עת רצון" אמר ר' יחזקאל בלבו, "אנצל את שעת הכושר לבקש ישועה לבתי החולנית".

נדחק בין הקהל והצליח לגשת אל הצדיק. בבכי ובתחנונים התקרב לדמות הזוהרת, "הצילו, בקשו נא רפואה שלמה לבתי החולנית פרלה בת שרה קריינדל".

נתן בו הצדיק מבט רווי תוגה ואמר לו, "איני יכול לעזור לך. כבר איני שייך לעולם הזה. עצתי לך, לך אל אחד הצדיקים שעודנו בחיים חיותו, ותפיל לפניו תחינתך. ואילו לדידי קא צייתא, כלך לך לבעלזא, אצל הצדיק רבי שר שלום. הוא יכול להושיעך".

"אבל איך אגיע לבעלזא" שאל ר' יחזקאל, "מיאסי עד בעלזא המרחק גדול מאד".

ועל כך באה התשובה המפתיעה, "גם אני הולך כעת לבעלזא, האחו אפוא באבנט".

ור' יחזקאל חוזה בחלומו איך שניהם מגיעים לבעלזא, ורבי אורי מסטריליסק מציג אותו לפני רבי שר שלום, מספר לו על כל התלאות והצרות שפקדו אותו מאז חלתה בתו במחלת הנפש, ומבקש ממנו שיפעל עבורה ישועה.

רבי שר שלום ניאות לבקשה על אתר והבטיח

להעתיק עבורה בתפילות, אולם ביקש להזכיר לרבי אורי, את חתנו ובתו הנמצאים עדיין בעולם הזה השפל, ונמקים בעוניים. שתי נכדותיו הגיעו לפירקן, ולאביהם הרש אין כל. רבי אורי הסביר כי נתעלה כה גבוה בעולם העליון, עד שאינו יכול לעזור לבתו. "מן המקום ההוא איני יכול להשפיע כה נמוך", אמר, "אין לי שום קשר וזיקה עם עניי עולם הזה. אבל עצה אחת אייעצך, בקש מהגביר ר' יחזקאל מיאסי שיסייע להוצאות הנישואין של שתי נכדותי, ובשכר זה תיושע בתו החולנית".

"גם אני מסכים לתנאי" נענה רבי שר שלום ופנה אל ר' יחזקאל העומד מרעיד מן הצד וארכובותיו דא לדא נקשן. "שמעני, כל מה שאתה רואה ושומע כאן עכשיו, איננו חלום, אלא קורה ומתרחש במציאות. כעין שנאמר בשוב ה' את שיבת ציון היינו כחולמים. כחולמים דייקא, בכ"ף הדמיון, ולא חולמים ממש, כי זה איננו חלום אלא מציאות. בזמן הזה שאנחנו מדברים הגיע לעירך יאסי, רבי יצחק, חתנו של הצדיק מסטריליסק. חפש אותו עד שתמצאו ותעטר אותו בזהובים, כל הצטרכותו לנישואי בנותיו תן לו והרבה יותר מכך, "מיט א שמיץ אריבער", שלא יגוע ברעב שבע פעמים ביום, הוא וביתו, ויוכל ללמוד תורה מתוך נחת והרחבה. ובשכר זאת יברך הא-ל הטוב את בתך פרלה שתחלים מהרה ותשוב לשפיות דעתה כאשר בראשונה".

ר' יחזקאל הקיץ משנתו ורועד ושוטף זיעה. החלום הדהד בזכרונו כמחזה חי שראה במציאות. כיצד אמר לו הצדיק, "היינו כחולמים". זה היה חזיון ולא חלום. בקוצר רוח המתין לאור הבוקר ומיד שלח את משרתיו לחפש את רבי יצחק. חיפשו המשרתים באכסניות היקרות, ירדו לבינוניות, הנמיכו לאכסניות הפשוטות, ועדיין לא מצאו. עד שאחרי כמה ימים, כשכמעט נואש, ואיש לא ידע על אורח מסטריליסק שהגיע לעיר, עלה בדעתו לחפש בביתו של ר' טוביה גאנז, ואכן, שם ליד גמרא גדולה, ישב ולמד בהתלהבות עצומה, יהודי שאישר כי שמו הוא "יצחק מסטריליסק".

"לרגל מה באתם לכאן?" שאל ר' יחזקאל. האורח השיבו קצרות, "הרבי מבעלזא שלח אותי לכאן כדי שיהודי עשיר מבני העיר הזאת יעזור לי להשיא את שתי בנותי, ולמעלה מכך". "ומדוע אינך מחפש את העשיר?" תהה ר' יחזקאל.

"מעולם לא ביקשתי עזרה משום נברא, אלא רק מהבורא יתברך".

"האם אתה חתנו של השרף רבי אורי מסטריליסק?"

"אמנם כן" נרעש האורח. "מהיכן אתה יודע?" "הרבי מבעלזא גילה לי" לחש ר' יחזקאל וסיפר לו את החלום.

אין צריך לומר שר' יחזקאל אמנם העניק לרבי יצחק כל המצטרך לנישואי בנותיו והרבה יותר, ואין צריך לומר שאכן התרפאה פרלה החולנית קמעא קמעא לאחר מכן עד שנשתפתה לחלוטין, ובהגיעה לפרקה נישאה לעלם מוצלח ובן תורה, אך זאת צריך לומר, שכאשר נסעו רבי יצחק והעשיר ר' יחזקאל לחצר הקודש בבעלזא, ור' יחזקאל ראה, לראשונה, את הרבי שר שלום, נרעש כולו ובמורא ופחד לחש לרבי יצחק, "הוא

הרה"ק רבי צבי אלימלך מדינוב זי"ע - בעל "בני יששכר" י"ח טבת תר"א

ואלה תולדות

הרה"ק רבי צבי אלימלך מדינוב זי"ע בעל "בני יששכר" נולד בשנת תקמ"ג לאביו הצדיק נסתר ר' פסח ולאמו מרת מינדל ע"ה שהיתה בת אחותם של האחים הקדושים הרה"ק הרבי ר' אלימלך מליז'ענסק והרה"ק הרבי ר' זושא מהאניפולי זי"ע ועל שמו של דודו הרר"א נקרא. גאון וצדיק כביר, מגדולי החסידות בימיו. היה מגדולי תלמידי הרה"ק הרבי מלובלין הרה"ק המגיד מקאז'ניץ והרה"ק רבי מנחם מנדל מרימנוב זי"ע. כיהן כרב בריביטיטש, סטריזוב, האלאשיץ ומונקאטש ודינוב. חיבר ספרים הרבה, ביניהם: "בני יששכר", "אגרא דפרקא", "אגרא דכלה", "דרך פיקודיך", ו"היה ברכה", ועוד. נסתלק לשמי רום ביום ח"י טבת תר"א.

הכרת טובה וברכה

עוד מהרב הגדול מורינו הרב רבי אברהם איטינגא: **הרב הקדוש רבי צבי אלימלך**

[מדינוב זי"ע בעל "בני יששכר"] בהיותו צעיר לימים הלך רגלי אל הרבי מלובלין. באם הדרך, פגע בו מרכבה רתומה לארבעה סוסים, ואיש עשיר בתוכה. ושאלהו האיש: לאן אתה הולך? ויען: אל הרבי מלובלין. ויאמר לו האיש: גם אנכי נוסע אל הרבי מלובלין, לכן שב עמי על העגלה. ונסעו יחדיו. בישבם על העגלה נתן לו העשיר מעט יין ישן וצפיחית בדבש להשיב את נפשו, כי ראה כי הוא רעב מאד. ויאמר לו הרב הקדוש בעבור זה אשר החיית את נפשי אנכי אמליץ בעבורך אצל הרבי מלובלין. והיה כמצחק בעיני האיש ההוא, ויאמר בלבבו: הן אנכי איש עשיר, והוא איש עני, ומתפאר שהוא ימליץ בעבורי אצל הרבי.

כבואם לובלינה נתפרדו איש מעל אחיו, זה הלך לבית אכסניא שלו וזה הלך לבית אכסניא שלו. הרב רבי צבי אלימלך הלך תיכף אל הרבי מלובלין, ואחרי עבור איזה שעות הלך

עדותו של הרה"ק רבי שלום מבעלזא עליו

בשולחן הטהור ז' שבט יומא דהילולא של רביה"ק רבי דוד מלעלוב זי"ע א שנת תשל"ב בתוך דבריו הק' אמר כ"ק מרן אדמו"ר ה"ברכת משה" זי"ע א בזה"ל: "דאס האב איך געזאגט, אז דאס איז די מעלה פון א בן קדושים, אז ער שמעט זיך אז ער גיט א קוק וואס פאר אן עלטערן ער האט גיהאט [- את זה אמרתי, שזהו המעלה של בנש"ק שהוא מתבייש בעצמו בעת שהוא מביט על צור מחצבתו כיצד היו נראים אבותיו]."

וסיפר, שהרה"ק רבי שלום מבעלזא זי"ע א היה אצלו המנהג שנכדים ובנים של צדיקים היה מקבל מהם שלום בחדר מיוחד וסתם אנשים היה מקבל מהם שלום בחוץ, ופעם בא הרה"ק רבי דוד מדינוב בן הרה"ק "בני יששכר" זי"ע א והוא לא פרסם את עצמו ובא בתוך הבאים ונתן לו שלום, וזה ידוע שבבעלזא היה ענין גדול בעת קבלת שלום שהם לא דיברו או כלום.

והמשיך רבינו ה"ברכת משה": "דער בעלזער רב האט גיהאט א מנהג אז ער פלעגט זיך דורך שמועס'ן מיט זיין ידינע" [- הרה"ק מבעלזא היה לו מנהג שהיה משוחח עם הרבנית שלן], ואמר לה, "היינט האב'ן מיר גיהאלטן א האנט פון א זון פון א ערליכער יוד [- היום אחזנו את ידו של בנו של 'ערליכער יוד']. שאלה אותו הרבנית הצדקנית מרת מלכה ע"ה מי הוא זה, ואמר לה שזהו בנו של רבי הירש מייילך [הרה"ק רבי צבי אלימלך בעל "בני יששכר" זי"ע א], וזה היה עוד בחייו של אביו ה"בני יששכר". התפלאה הרבנית עליו שעל ה"בני יששכר" הוא אומר 'א ערליכער יוד'."

"הלא הוא היה רבי גדול" - טענה בפניו.

השיב לה הרה"ק מבעלזא ואמר: "רעבי'ס איז דא אסאך, ערליכע יודן איז דא ווייניג, און ער איז א ערליכער יוד."

ועל בנו הרה"ק רבי דוד מדינוב זי"ע א אמר הרה"ק מבעלזא: "אויף זיין פנים דערקענט מען דעם 'למען תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו' [- על פניו ניכר את ה"למען תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו"]."

הרה"ח ר' שמואל פרוש שליט"א, גליון אוהל מועד (288) פרשת ויחי תשע"ז

שני מוחות

כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע א סיפר, שמקובל שהרה"ק בעל ה"בני יששכר" זי"ע א היו לו שני מוחות, ובעת שהיה מקבל 'קוויטלך' מחסידיו בה בעת היה אף מעלה את חידושי תורתו על הכתב.

לאחר הסתלקותו באה פעם אשה אחת אל בנו הרה"ק רבי דוד מדינוב זי"ע א והזכירה עצמה לפניו על נושא מסוים, הוא שמע את דבריה ובירכה על אותו ענין. טרם פנתה ללכת התבטאה לפניו ואמרה לו, שהוא אינו כמו אביו ה"בני יששכר", כי אביו בעת שהיה שומע את דבריה שהיתה מזכירה עצמה לפניו היה מעלה את כל דבריה על הכתב, ואילו הוא אינו נוהג כן...

הרה"ח ר' שמואל פרוש שליט"א, גליון אוהל מועד (288) פרשת ויחי תשע"ז

הזאת כנוצר. ואז אמר הרב הקדוש רבי צבי אלימלך: אם כן אפוא התפללו להשם שיהיה לו בנים עם אריכות ימים. ואז אמר הרבי מלובלין: החייתני יקרי, פתחת לי שביל חדש בדבריך. ובכן, היה לו בנים שיאריכו ימים, וכן נתקיימה ברכתו.

עשר צחצחות (מערכת ח' אות ו')

השגחה עליונה בהוצאות והכנסות

פעם אסף הבני יששכר את הבעלי מלאכה והסוחרים שבעירו, וביקש מהם שכל אחד יעשה חשבון הכנסה והוצאה שלו וכן עשו, ועלה שלכמה היתה ההוצאה יתירה על ההכנסה ואף על פי כן יש להם על הוצאות, והראה להם בזה ההשגחה העליונה.

נועם שיח

שירת הים כסגולה גדולה

שמעתי ממרן המנחת יהודה [מסוטטשין] זי"ע, שבחליו האחרון גסס הרה"ק מראפשיץ

כמה ימים, ובנו הרה"ק מדזיקוב לא יכול היה לראות בצערו של אביו, ואמרו תפילת "נשמת" ועוד תפילות, עד שהגיע הרה"ק בעל "בני יששכר" מדינוב זצ"ל ואמר שירת הים. ובהגיעו לפסוק האחרון "והיה ה' למלך על כל הארץ" וגו', יצאה נשמתו של הרה"ק מראפשיץ בטהרה, ואמר הבני יששכר כי שורש נשמתו היה מהשירה.

החכמה מאין

היה יכול להביא את המשיח

פעם אמר הבני יששכר זי"ע: "מיר קאנען ברעכן שלעסער און צוברעכן מויעריין" [אנחנו יכולים לשבור מסגרים ולשבור חומות] רק אנחנו מושבעים לא לדחוק את הקץ, אבל להתפלל הוא מצוה על כל אחד.

אוצר ישראל

פרשת ויחי

וַיְחִי יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם (מו, כח)

ביקש יעקב אבינו לגלות את הקץ ונסתלקה הימנו שכינה אמר שמא יש פסול במטתי כאברהם שיצא ממנו ישמעאל וכיצחק אבי שיצא ממנו עשו פתחו השבטים ואמרו שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד (דברים ו, ד) פתח הזקן ואמר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד (פסחים ג, ע"ש). אולי הענין שנסתלקה ממנו שכינה לפי שביקש לגלות את קץ הימין ואז מההכרח להיות חבלי משיח, בחינת חושך שקדמה לאור וקליפה שקדמה לפרי, לכן הסתיר הקב"ה וסילק שכינתו מאת אבינו יעקב בעת דיבורו מהקץ, ולמען ילמד דעת ויורה דרך ד' לנו בעת שיוגבר החושך בעולם ולא יהיה אור הקדושה זורח בתוקפה, וכאשר אתנו בעוונותינו הרבים בעת הזאת, ולזה פתחו השבטים ואמרו שמע ישראל וגו', היינו שהשבטים השיבו ליעקב שח"ו לא מצד איזה פסול שיש בהם נסתלקה השכינה ממנו, רק למען להראות לבניו אחריו בעקבתא דמשיחא, שאף אם יסתלק מהם כל ההתגלות ויהיה בבחינת הסתרת פנים חלילה, אף על פי כן יחזקו את עצמם באמונה שלימה לייחד השם הגדול והנורא, ויאמינו כי הכל הוא מהשי"ת בין החושך ובין האור שהמה מרומזים לדין ורחמים הכל הוא ממנו יתברך, והוא אחד יחיד ומיוחד אין סוף ואין חושך והיה לעת ערב יהיה אור, ובזכות תוקף האמונה יזכו לגאולה שלימה ולקץ הימין במהרה בימינו אמן סלה.

ובזכות שאנו מייחדים שמו יתברך פעמים בכל יום "ערב" "ובוקר", ערב מרומז לזמן שהדעת מעורבב, אף בקטנות השכל ובהסתרה מוסתרת אנו מאמינים בד' אחד, וכמאמרם ז"ל (סוטה מ"ב. והובא ברש"י דברים כ, ג, ע"ש) אפילו אין בכם זכות אלא שמע ישראל כדאי אתם שיושיע אתכם, כן ירחם ד' בקרוב אמן. (כת"ק).

ישמח ישראל

וַיְעִינִי יְשׂרָאֵל כְּבֹדוֹ מִזֶּקֶן לֹא יוּכַל לְרַאוֹת (מח, י)
בשם הרה"ק הרבי ר' וואלף מסטריקוב זצ"ל, אמר בזה הלשון: הא יעקב אבינו ע"ה הרגל הרביעי שבמרכבה נאמר עליו כבודו מזקן, אך התרגום פירש "יקירין מסיבו", זייא זענען גיווארען טייער פין עלטערקייט, לא יוכל לראות בהבלי העולם הזה, ודפח"ת.

שיח שרפי קודש

הַקְּבֻצוּ וְשִׁמְעוּ בְּנֵי יַעֲקֹב וְשִׁמְעוּ אֶל יִשְׂרָאֵל אֲבִיכֶם (מט, ב)

הקבצו ושמעו בני יעקב ושמעו אל ישראל אביכם. יש לפרש על דרך (בבא מציעא נ"ט). אוקירו לנשייכו כדי שתתעתרו, ושמעתי בזה רמז נשייכו כשנופל ממדריגתו ושוכח בה' אוקירו אותו המדריגה ויתן אל לבו שהוא כדי

לכבוד יומא דהילולא של הרה"ק רבי צבי אלימלך מדינוב זי"ע
בעל 'בני יששכר' - י"ח טבת

בְּרַכַּת שְׁמַיִם מְעַל (מט, כה)

ברכות שמים מעל. אמרו רז"ל ברכה של מעלה אינה פחותה מאלף, והבנתי מבעל הטורים דמזה למדו חז"ל [ב"ק צא ע"ב] עשרה זהובים בעד ברכה, כי מאה ברכות בכל יום מגיע אלף ברכות מן השמים, והנה אמרו [תנחומא קרח י"ב] אשר דוד המלך תיקן לומר המאה ברכות בכל יום, ולמדו מפסוק ונאום הגבר הקם ע"ל [שמואל ב', כג, א], בגימטריא מאה, ותדע עוד לדעתי דהנה הקם גם כן מרמז לזה, דהנה נכתב בתורה מה י"י אלקיך שואל מעמך [דברים י"ב], ודרשו בו [מנחות מג ע"ב וברש"י שם] אל תקרי מה אלא מאה, והוא הנרמז בתיבת הק"ם, שדרש מאתון מ"ה ק', והנה נרמז הדבר ברכת שמים (הוא) מע"ל, היינו מהמאה ברכות, ע"כ הקטן יהיה לאלף [ישעיה ס כב], כי מה י"י שואל מעמך, ומה הוא הקטנה דבר קטן כענין ואנחנו מה [שמות טז ז], יהיה לאלף כשטוסיף בו אות א', אל תקרי מה אלא מאה, ונרמז בהוספת האל"ף אלף ברכאון, הבן.

אגרא דכלה

לצדיקים, כי טוב אין טוב אלא תורה, ועל ידי התאמצו בתוה"ק ואת הארץ כי נעמה 'את' לשון טפל כדאיתא בדברי חז"ל כמה פעמים, הארץ ומלואה היה טפל בעיני יששכר אל התוה"ק ומצותיה, ועל ידי זה נעמה כמפורש בגמ' מסכת קידושין (לע"ב) אמר הקב"ה בראתי יצר הרע בראתי תורה תבלין, התבלין באים למתק המאכל כן התוה"ק ממתיק כל דברי עולם הזה, והיצה"ר ממש נמתק ונתברר בו האמת, לכך על ידי אור השבת קודש ותורה הקדושה של יששכר מנעים כל הטפל, היינו כל העוה"ז.

ולכך ויט שכמו וגו', כי לתלמיד חכם וצדיק מאוסים מאוד בעיניו כל טעמי עוה"ז, כאשר שמעתי ברור שהרבי ר' בונים [מפשיסחא] ז"ל אמר שאין סיגופים קשים לו מן סעודה טובה עם משקה, רק על ידי שהוא יכול להכניס נעימות בכל תחמודי עולם הזה וזהו רצון שמים, לכך מטה שכמו לסבול עול דברי עולם הזה, ולולא זאת היה פורש לגמרי והיה טל תורה מחייהו, גם אדמו"ר [הרה"ק רבי מנחם מנדל] מקאצק ז"ל אמר כן לאדמו"ר [הרה"ק רבי חנוך הענין] מאלכסנדר ז"ל לולא שיש לו לדבר עם אנשים, לא היה צריך לאכול, וחיות מתורה הקדושה היה די לו.

שפתי צדיק

וְאַתֶּם חֲשַׁבְתֶּם וְגו' אֶלְקִים חֲשָׁבָה לְטָבָה (ג, כ)
הרה"ק הרבי ר' חנוך הענין מאלכסנדר זצלה"ה אמר, שאברך הנכנס ללאס (בדיקות לצבא) יאמר מקודם הפסוק "אתם חשבתם כו' א' חשבה לטובה", ומרומז שמו הקדוש (א"ה כי מרומז חנוך הענין ב'ן ש'רה).

שיח שרפי קודש

שתתעתרו היינו ירידה זו צורך עליה הוא כדי לעלות אל מדריגה יותר, וזהו בחינת מנשה ואפרים, מנשה היינו לשון שכחה, שהוא כשנופל לקטנות, ואפרים הוא לשון פרה ורבה, היינו בחינת גדלות.

וזהו שאמר הכתוב אחיו הקטן יגדל ממנו דייקא, היינו מן בחינת מנשה שהוא קטנות עולה למדריגה יותר גדולה ממה שהיה כבר, וזהו הקבצו ושמעו בני יעקב היינו כשאתם במדריגת קטנות ועקב ושפלות ושמעו היינו שתבינו זה שהוא כדי ושמעו אל ישראל אביכם היינו שעל ידי מדריגת תחתונות תוכל לבא למדריגות יותר גדולה, והמשכיל יבין.

דגל מחנה אפרים

וַיְרֵא מְנוּחָה כִּי טוֹב וְאֵת הָאָרֶץ כִּי נְעִמָּה וַיֵּט שְׁכָמוֹ לְסִבָּל (מט, טו)

וירא מנוחה כי טוב יש לומר שכל ראייתו של יששכר היה אור השבת קודש שנקרא מנוחה, ואור התורה הקדושה שנקרא טוב, כדאיתא במשנה באבות (ו, ג) אין טוב אלא תורה כדכתיב לקח טוב, כי באמת השבת קודש קיום כל הנבראים כמפורש בזהוה הקדוש כולו בשביעאה תליין, ובאור החיים הקדוש מאריך בזה בפרשת בראשית שהעולם נברא רק על שבוע אחת והשבת קודש משפיע כח וחיות לששת ימי המעשה, וזולת שמירת השבת קודש היה חוזר לתוהו ובוהו עיין שם על פסוק ויברך וגו' יום השביעי, על כן אמרו ז"ל שתלמיד חכם כולו שבת כי הוא הדבוק באור החיים זו התורה הקדושה, וכן יששכר כל ראייתו בכל דבר ודבר שראה ראה ניצוץ קדוש מהמנוחה, היינו מהשבת קודש המחיה הכל, והכתוב מפרש מאין זוכה לראות אור הגנוז

על ענייני בר מצוה ותפילין

לרגל שמחת בר המצוה לנכד כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

הגה"צ רבי שלום אייזיקאוויטש זצ"ל מדינוב בשמחת הברית לחתן הבר מצוה כמר שמעון נתן נטע נ"ו נכד כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בשמחת פדיון הבן לנכדו החתן הבר מצוה כמר שמעון נתן נטע נ"ו בן לבנו פע"ח הרה"צ רבי חיים יעקב שליט"א

יצר הטוב, שילך אחר עצתו ולא אחר עצת יצר הרע. ומדאורייתא בביטול בעלמא סגי, כמ"ש בעוללות אפרים (מאמר צא) כשמתחרט בלב ומבטל שלא יעשה עוד כזה סגי, אלא לפי שרגיל כל השנה בחמץ של היצר הרע, הצריכו לבדוק אחריו בחורין ובסדקים שיעשה מעשה להוציאו מביתו לגמרי, על ידי תשובת המשקל או שאר גדרי התשובה ואתי שפיר והבן.

תולדות יעקב יוסף (פרשת ויקרא, אות ג')

סעודת שבת וסעודת בר מצוה - מין במינו ואינו חוצץ

פעם אחת עשה הרב [הרה"ק רבי פנחס מקארץ זי"ע] סעודת מצוה בערב שבת בר מצוה לבנו, ואמר להמסובין אכלו, לא זיק לכם לסעודת שבת, כי מין במינו אינו חוצץ.

אמרי פנחס (שער ג', סדר היום ועניני תפלה)

הטעם למה נקרא בן י"ג שנה בר מצוה

ובזה נבאר כוונת הש"ס והפוסקים אור לי"ד בודקין את החמץ לאור הנר וכו' (פסחים ב.), ומדאורייתא בביטול בעלמא סגי (פסחים ד ע"ב) אלא שחכמים החמירו לבדוק לפי שרגיל בחמץ כל השנה. והוא דנדע מ"ש בספרי יראים כי עד י"ג שנה היה היצר הרע לבד, מה שאין כן משם ואילך בא היצר טוב דלכך זה נקרא מלך זקן (קהלת ד, יג), מה שאין כן היצר טוב נקרא נער.

ואפשר שמה שזה רגיל ושגור בפי המוני עם להיות נקרא בן י"ג שנה בר מצוה, כי נר מצוה ותורה אור (משלי ו, כג). והנה כי יש היכל זכות נגד היכל חובה כי זה לעומת זה וכו', והיכל זכות הוא של יצר טוב כי זכות הוא מצוה, והיכל חובה הוא של יצר הרע. דלכך אור לי"ד שבא היצר טוב, אז יוכל לבדוק ולבער החמץ של יצר הרע לאור הנר שהוא נר מצוה של

התפילין עבור רביה"ק רבי דוד מלעלוב זי"ע על פי הוראת אליהו הנביא ז"ל

פעם אחת שאל הרה"ק רבינו ר' דוד מלעלוב להרבי מלובלין זצ"ל, היכן שיקנה לו תפילין כי התפילין הראשונים נתקלקלו ואמר לו שילך לפרשעווארסק להרה"ק ר' משה משם, ושם יקנה לו תפילין ובא להרה"ק ר' משה ומצאו שכתב תפילין, ואמר לו צפרא טבא כנהוג, ולא ענה לו, כי באמצע הכתיבה לא דיבר אפילו בלשון הקודש, ואחר הכתיבה נתן לו שלום, ושאלו מאיזה מקום הוא, ואמר לו מלעלוב, ומה שמך? אמר לו: דוד, וכששמע כן, אמר לו: אם כן אתם רבי דוד מלעלוב שצוה עלי אליהו הנביא לכתוב עבורכם תפילין? והלך לארגז ונטל משם ב' זוגי תפילין שהיו צבורין בנייר וכתוב על הנייר שזה הוא לשם רבי דוד מלעלוב [שנכתבו לשמה לשם רבינו דוד מלעלוב] ונתנם לו, ע"כ. זי"ע

מגדל דוד

מי יש לו אהבת ישראל הולך בתפילין דמארי עלמא כל היו

ומא"ז [הגאון הצדיק רבי אברהם טשי מינצברג אבד"ק יוזעפאף] ז"ל שמעתי ששמע מרבו הר"י [הרה"ק רבי יעקב] מאפטא זצ"ל שאמר בשם אדוני זקינו הרב רבינו דוד מלעלוב זצוק"ל, שמי שיש לו אהבת ישראל הולך כל היום בתפילין דמארי עלמא, דכתיב בהו פרשיות מאהבת ישראל, כמבואר במסכת ברכות ו' ע"א.

ועל פי זה פירש רבו את הפסוק "לא תתגודדו ולא תשימו קרחה בין עיניכם", שדרשו חז"ל (יבמות יד.) מ"לא תתגודדו", לא תעשו אגודות, היינו שיהיה אחדות ואהבה ביניכם, אז ממילא 'ולא תשימו קרחה בין עיניכם' שרומז לתפילין, ככתוב (שמות יג, טז) 'ולטוטפות בין עיניכם', היינו שתמיד תלכו בתפילין דמארי עלמא.

הגה"צ רבי ישראל זאב מינצברג זצ"ל ראב"ד ירושלים, שארית ישראל (סי' לו עמ' סא)

טוב לפרנסה להיות מעוטר בסוף התפילה עם תפילין דרש"י

אדמו"ר הרב הקדוש מרן דוד צבי שלמה [מלעלוב] זי"ע"א ראה פעם לאחד מאנ"ש שחולץ את התפילין לפני גמר התפילה, בחשבו כי הנו כבר חולץ תפילין דרש"י כדי להניח תפילין דר"ת העיר לו על הדבר, שלא לחלוץ תפילין דרש"י עד אחר גמר התפילה כולה (אחר תפילת עלינו לפי נוסח ספרד), באמרו, כי בסופה של תפילה הוא ירידת השפע וטוב לפרנסה להיות אז מעוטר בתפילין דרש"י.

ליקוטי דברי דוד

בר מצוה - נעשה גופו מחובר לקדושה

וזה שנקרא בר מצוה שנעשה גופו מחובר להקדושה, ועל ידי חיוב המצוות נכנס תוך גופו יצר טוב מה שלא היה מקודם כי על ידי קבלת החיות ועול מצוות מושך קדושה לעצמו.

שפת אמת (ליקוטים - פרשת אחרי)

קיבל על עצמו לפני הבר מצוה שלא לירא אך ורק מה'

הרה"ק רבי אהרן הגדול מקארלין זיע"א קיבל על עצמו לפני הכנסו לעול תורה ומצוות לבלתי יירא משום בריה שבעולם רק מבורא כל העולמים, ומסופר, שפעם גגע בדוב ולא היה ניכר על פניו הק' שום סימן של פחד.

כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע, דברות קודש (חזה"מ פסח, תשנ"ה)

עיקר זמן העבודה

דבר ידוע הוא שבימי הבחורות הנסיונות קשים, וראיתי רמז על הכתוב (שמות כא, ב) "כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבוד ובשביעית יצא לחפשי חנם", כי תקנה עבד עברי - כשיהודי מגיע לעול המצוות לגיל בר מצוה, שאז מקבלת הנשמה היצר טוב, ואז נהיה עבד עברי, "שש שנים יעבוד" - דהיינו מגיל שלש עשרה עד שמגיע לגיל תשע עשרה ועשרים שנה, וזה עיקר זמן העבודה, וזהו "שש שנים יעבוד" שישמור עצמו ויזהר שלא לקלקל, ואז "ובשביעית יצא לחפשי חנם" בשביעי היינו בגיל עשרים נהיה הרבה יותר קל.

כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע, דברות קודש (מתוך פתיחת זמן החורף, תש"ו)

לא לדבר עם התפילין כלל וכלל

סיפר הרב החסיד רבי אורי שיינברגר זצ"ל שבעת שהוא נולד הלך אביו הרה"צ רבי יוסף חיים שיינברגר זצ"ל לרבינו הרדצ"ש לשאול איך לקרוא לו, והשיב הרדצ"ש, שיתן לו את השם 'דוד' על שמו, והתפלל רבי יוסף חיים מאוד על כך שהרבי מצווהו ליתן שם בנו על שמו בעוד שהוא עדיין בין החיים. תוך כדי פנה אליו הרדצ"ש ואמר לו, שאם לא מוצא חן בעיניו לתת את השם 'דוד' על שמו בעודו בחיים יוסיף ויתן לו גם את השם 'אורי'. והיה רבי אורי שיינברגר מתפאר לאמור שהוא נושא ראשון את שמו של רביה"ק הרדצ"ש זי"ע.

לימודו בתורה של כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע בעיצומה של שמחת הבר מצוה לנכדו

היה פעם במוצאי יום כיפור שנערכה שמחת בר מצוה לאחד מנכדיו של כ"ק מרן אדמו"ר הקוה"ט זי"ע בן לחדב"נ הרה"צ רבי שמחה קורנרייך שליט"א, ולפתע לאחר שעה קלה הרבי יצא מבית המדרש ונכנס לחדרו והורה לקרוא לי וכשבאתי אליו הוא התיישב ללמוד עמי מנחת חינוך על יום הכיפורים במצוות אכילה שלא כדרך. וכשנכנסו אליו המחותר הרה"צ רבי צבי אלימלך קורנרייך זצ"ל ובנו - חדב"ן רבי שמחה לשאול אותו מדוע יצא בעיצומה של השמחה ועזב אותה בשיאה, הוא התנצל בפניהם שמה הוא יכול לעשות, היות שהוא כמעט ולא למד במהלך היום [כי הלא כל היום עמד בתפילתו לפני ה'], לכן משתוקק הוא כבר ללמוד ולהגות בתורה הק'.

הרה"ג ר' אפרים ווייס שליט"א, רב ומו"צ דעדתינו - לונדון, גלין אוהל מועד (פר' חוקת תשע-)

התפילין שהניחו הבהורים ביום הגיעם לגיל בר מצוה...

שמעתי מאחד שכ"ק האדמו"ר רבי איציק'ל מפשעווארסק זצוק"ל סיפר, שדרכו של הרה"ק משינאווא היתה להניח את התפילין שלו לבחורי הבר מצוה, וסדר זה היה, משום שצעירי הצאן - ילדי הבר מצוה היו חפצים ביותר לזכות ולהניח את התפילין של הרבי, ולכן באו לפניו לבקש ממנו להניח את התפילין שלו, וכששאל אותם היכן התפילין שלהם היו עונים שהתפילין שלהם עדיין אינן מוכנים, וזאת למרות שהתפילין שלהם מוכנים היו גם מוכנים... ולכן היה נותן להם להניח לבינתיים את התפילין שלו עד שכביכול יהיו התפילין שלהם מוכנים. וסיפר האדמו"ר רבי איציק'ל, שגם הוא עשה כחבריו, ואמר להרה"ק משינאווא [שגדל אצלו, ואף היה השובבין שלו בעת חופתו] שהתפילין שלו עדיין אינם מוכנים וזאת למרות שכבר היו מוכנים, ונתן לו הרה"ק משינאווא להניח את תפיליו. והיה רבי איציק'ל אומר, שמתחרט הוא כל ימיו על אותו מעשה שכביכול רימה את הרה"ק משינאווא - מעשה שהיה אסור לו לעשות.

הרה"ח ר' שמואל פרוש שליט"א, גלין אוהל מועד פרשת ויגש תשע -

והיה מספר רבי אורי שיינברגר, שהיות שהבר מצוה שלו כבר חל לאחר הסתלקותו של רביה"ק הרדצ"ש זי"ע הלך אביו רבי יוסף חיים עמו להניח תפילין בפעם הראשונה אצל הרה"ק רבי מרדכי מרחמיסטריווקא זי"ע [ולפי זה נמצא שרבי אורי הנ"ל נולד בערך בשנת תרס"ז או תרס"ו, כי רבינו הרדצ"ש כבר נסתלק בה' אלול תרע"ח ורבי מרדכי הנ"ל נסתלק בשנת תר"פ. וכאמור, כבר אז היה אחד שנשא את שמו של רבינו הרדצ"ש בחייו]. והוא התנה עמו תנאי, שלא ידבר עם התפילין כלל וכלל, ואם יהיה מוכרח לדבר, הרי שיניח אז את התפילין לפני 'ברוך שאמר' ויורידנו מעליו לאחר תפילת שמו"ע בלחש.

הרה"ח ר' שמואל פרוש שליט"א, גלין אוהל מועד פרשת שופטים תשע-ו

ה'תורה' של רבינו הברכת משה בבר מצוה לנכדו בכורו

מצוות צריכות כוונה (ברכות י"ג ועוד), ואמרו, מצוות לאו ליהנות ניתנו, פירוש, 'לא ליהנות נתנו', שיעשה המצוות בבחינת 'לית ליה מגרמיה כלום', וזהו 'לא ליהנות' - תענוג עצמי, רק צורך גבוה, וזה שאמר 'מצוות צריכות כוונה', כוונה, פירוש שיהיה כולו לגבוה ולא ליהנות ממנו.

וזהו כל השומר שבת כהלכתו אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו (שבת קמב), כי 'שבת לית לה מגרמיה כלום' ואם הוא שומר שבת כהלכתו אז אין לעבודה זרה שליטה עליו כי גאוה בחינת עבודה זרה.

וזהו שאמרו בשופר, 'מצוות לאו ליהנות נתנו', שכמו שהשופר אינו מרגיש כלום כן צריך להיות 'לאו ליהנות נתנו' - לית ליה מגרמיה כלום. שופר, חכמה היא ואינה מלאכה (ראש השנה כט). 'והחכמה מאין תמצא' (איוב כח יב), חכמה אותיות כח מה, לית ליה מגרמיה כלום ואינה מלאכה, כי מלאכה היא פירוד. "איך מאך" - אני עושה. עכ"ד.

זה אמר כ"ק מרן אדמו"ר רביה"ק ה'ברכת משה' זי"ע בבר מצוה של נכדו בכורו האדמו"ר רבי יעקב אשר קאפף מלעלוב בראנוביץ זצ"ל נכד האדמו"ר זי"ע בן לחתנו הרה"צ רבי שמואל עוזר קאפף זצ"ל. וזה שמעתי ממנו.

כתבי הרה"ח ר' שמואל פרוש שליט"א

בשמחת פדיון הבן לנכד כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א החתן הבר מצוה כמר שמעון נתן נטע נ"ו בן לבנו פע"ח הרה"צ רבי חיים יעקב שליט"א

ויחי יעקב (מו, כח).

הנה אמרו בגמרא (פסחים נו, א) ביקש יעקב לגלות לבניו קץ הימין ונסתלקה ממנו שכינה, וביאור ענין ההסתרה דכתיב (נחמיה ט, ו) ואתה מחיה את כולם, והיינו כי בכל דבר ודבר יש ניצוץ קדוש המחיה אותו ואפילו בין הקליפות יש חיות קדושה המקיים אותם (שער הכוונות ענין הפורים).

וכן באדם, אפילו כאשר הוא שרוי במצב שפל וגרוע ביותר, הקב"ה נותן בו ניצוץ קדוש המחיה אותו, שעל ידו יוכל להתעלות, וגילוי ניצוץ קדוש זה מאת הבורא יתברך שמו הוא בבחינת ונגלה להעלותם מעומק בור ודוה.

ולכן בשעה שנסתלקה השכינה מיעקב נאמר ויחי יעקב, והיינו שהיה לו חיות מאותו ניצוץ קדוש השורה על האדם גם בעת ההסתרה, כענין שנאמר (ירמיהו ז, ז) ועת צרה היא ליעקב וממנה יושע, "וממנה" דייקא, כי מאותו הסתר פנים והחיות שבה יוכל להושע ולעמוד מצרתו.

(תשל"א)

ויחי יעקב (מו, כח).

פירש רש"י ז"ל למה פרשה זו סתומה, לפי שכיון שנפטר יעקב אבינו נסתמו עיניהם ולבם של ישראל מצרת השעבוד שהתחילו לשעבדם.

וביאור ענין זה בהקדם מה שמצינו בעת שנשתעבדו ישראל במצרים שלא נגאלו אלא על ידי הקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו, וכמאמר חז"ל (הגדה של פסח) ויוצאנו ה' ממצרים לא על ידי מלאך ולא על ידי שרף ולא על ידי שליח, אלא הקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו, כי הנה בכל דבר, אפילו הגרוע ביותר, יש ניצוץ אלקי המחיה אותו, וכמו שכתוב (נחמיה ט, ו) ואתה מחיה את כולם (שער הכוונות ענין הפורים).

והנה ככל שהדבר במדריגה נמוכה יותר, כך צריך יותר התגלות אלוקית כדי להעלותו, וזהו שישד הפייט (זמירות ליום ש"ק) ונגלה להעלותם מעומק בור ודוה, דדוקא מתוך שהיו בעומק הבור והדוה, היה צריך להתגלות השכינה הק' כדי להעלותם, ולכן במצרים שהיו עם ישראל משוקעים במ"ט שערי טומאה (חסד לאברהם מעיין ב' נהר נ"ו), לא היתה הגאולה יכולה להיות כי אם על ידי הקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו.

וכן כאן בעת שנסתמו עיניהם ולבם של ישראל מצרת השעבוד, דוקא אז 'ויחי יעקב' נתעורר הניצוץ המחיה.

ויחי יעקב (מו, כח).

פירש רש"י ז"ל למה פרשה זו סתומה, לפי שכיון שנפטר יעקב אבינו נסתמו עיניהם ולבם של ישראל מצרת השעבוד שהתחילו לשעבדם.

יבואר בזה על פי הידוע שכאשר מצבו של אדם רע ומר עד שאין כבר למטה הימנו, או אז מתחיל לגלג הצלחות לעלות מעלה מעלה [מד"ר רות (ה, ט) כי בגלל הדבר הזה גלגל הוא שחוזר בעולם על הכל, דמי לגלגל אנטילייא, דמלא מתרוקן, דמתרוקן מתמל], וכענין שמצינו באיוב שגדל כאבו מאד, ואין לך יסורים וצרות כיסורי איוב, ומתוכם דייקא נתגדל, ונתברכה אחריתו מראשיתו.

וזהו שרמזו חז"ל באמרום (בראשית רבה ט, ה) על הפסוק (בראשית א, לא) והנה טוב מאד זה המות, דאם רע לאדם כל כך עד שטוב לו המות מחייו, אזי מזה עצמו מתחילה לצמוח טובתו והצלחתו.

וכן בעניינינו שאחר שנסתמו עיניהם ולבם של ישראל מצרת השעבוד, אז דוקא "ויחי יעקב" התחילה עת חיותם.

ויחי יעקב (מו, כח).
איתא בגמרא (פסחים נו, א) ביקש יעקב לגלות לבניו קץ הימין ונסתלקה ממנו שכינה.

הנה כתיב (משלי כד, טז) שבע יפול צדיק וקם, מאן דנחית מדריגה קרי ביה וימת (זוהר חלק ג דף קלה, ב), ועל ידי תסתיר פניך יבהלון, תוסף רוחם (תהילים קד, כט) פ"י תוסף כח הקדושה, ולכן כאן אצל יעקב כשבא לגלות את הקץ ונסתם ממנו ונפל ממדרגתו, מזה עצמו נמשך ויחי יעקב, כי תכלית כל הנפילה כדי שיהיה וקם.

וירא ישראל את בני יוסף ויאמר מי אלה. ויאמר יוסף אל אביו בני הם אשר נתן לי אלקים בזה, ויאמר קחם נא אלי ואברכם (מח, ח"ט).

ופירש רש"י ז"ל "וירא ישראל את בני יוסף", בקש לברכם ונסתלקה שכינה ממנו וגו', "מי אלה" מהיכן יצאו אלו שאינן ראויין לברכה, "בזה" הראה לו וגו' ובקש יוסף רחמים על הדבר ונחה עליו רוח הקודש.

הנה הצדיק משפיע, אולם המקבל צריך שיחול עליו השפע, וצריך לזה תפלה, ולכן בקש יוסף רחמים עליהם.

וירא ישראל את בני יוסף ויאמר מי אלה. ויאמר יוסף אל אביו בני הם אשר נתן לי אלקים בזה, ויאמר קחם נא אלי ואברכם (מח, ח"ט).

פירש רש"י ז"ל "וירא ישראל את בני יוסף" בקש לברכם ונסתלקה שכינה ממנו וגו', "מי אלה" מהיכן יצאו אלו שאינן ראויין לברכה. "בזה" הראה לו וגו' ובקש יוסף רחמים על הדבר ונחה עליו רוח הקודש.

הנה לכל דבר צריך מקודם הכנה ואיתערותא דלתתא, ולפי שראה יעקב אבינו ע"ה שעתידי ירבעם ואחאב ויהוא ובניו לצאת מהם, לא היה יכול להכין ולעורר עצמו לזה, ולכן בקש יוסף רחמים ובכך עשה הוא את ההתעוררות הנצרכת, ואז נחה על יעקב אבינו ע"ה רוח הקודש.

דברות קודש

ויחי יעקב בארץ מצרים, (בראשית מו, כח).

להבין הענין שהיה ליעקב אבינו ע"ה חיות בארץ מצרים הגם שהיתה ערות הארץ ומקור הטומאה נכודע, יש לומר דהנה בתרגום יונתן בן עוזיאל סוף פרשת ויגש הביא עה"כ (בראשית מו, כז) וישב ישראל בארץ גושן ויאחזו בה ויפרו וירבו מאד, דפירושו שבנו להם בתי מדרשיות בארץ מצרים. ועפ"ז שפיר יש לומר בסמיכות הכתובים שבזכות שבנו בתי מדרשות בארץ מצרים, מזה היה ליעקב ובניו חיות אפילו בארץ מצרים.

או יאמר, עפ"י פירש"י הק' (שם) ויאחזו בה, לשון אחיזה. פ"י על ידי שאחזו עצמם בצוותא חדא והיו אגודין באגודה אחת, היה יכול להיות להם חיות בארץ מצרים.

(תשנ"ז)

ויקרא יעקב אל בניו ויאמר האספו ואגידה לכם, (בראשית מט, א).

איתא בגמרא (פסחים נו) ויקרא יעקב אל בניו ויאמר האספו ואגידה לכם, ביקש יעקב לגלות לבניו קץ הימין ונסתלקה ממנו שכינה, אמר שמה חס ושולם יש במטתי פסול כאברהם שיצא ממנו ישמעאל ואבי יצחק שיצא ממנו עשו, אמרו לו בניו שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד, אמרו כשם שאין בלבך אלא אחד כך אין בלבנו

אלא אחד, באותה שעה פתח יעקב אבינו ואמר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, אמרי רבנן היכי נעביד, נאמר והוה לא אמרו משה רבינו, לא נאמרוהו אמרו יעקב, התקינו שיהו אומרים אותו בחשאי וכו', אמר רבי אבהו התקינו שיהו אומרים אותו בקול רם מפני תרעומת המינין (פירש"י, שלא יהיו אומרים עלינו שאנו מוסיפין דבר שאינו הגון בחשאי) ובנהרדעא דליכא מינין עד השתא אמרי לה בחשאי, ע"כ.

ולפ"ז יש ליתן טעם אמירת ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד ביום הכיפורים בקול רם, שמה שאנו אומרים ברוך שם וכו' בחשאי בלחש, הוא מפני דליכא מינים בבתי כנסיות שלנו וממילא הדרא תקנתא לדוכתא שיהיו אומרים בחשאי כדאיתא בגמ', והנה ביום הכיפורים שמתירים להתפלל עם העבריינים וכמו שאומרים לפני תפילת כל נדרי, על דעת המקום ועל דעת הקהל וכו' אנו מתירין להתפלל עם העבריינים, שוב יש חשש למינים, וצריכים אנו לאמרו בקול רם מפני תרעומת המינים.

(תשנ"ז)

וירא מנחה כי טוב ואת הארץ כי נעמה ויט שכמו לסבול וגו', (בראשית מט, טו).

הרה"ק רבי יצחק מוורקא זיע"א בימי חורפו

היה נוסע אל הרה"ק הרבי מלובלין זיע"א, ובאחת מהפעמים אמר לו הרבי מלובלין שאם יזדמן לו איזה הצעה של מלמדו באיזה מקום, שיקבל ההצעה והיה תלמיד, תחילה סבר הרה"ק מוורקא שלא אליו נתכוון הרבי מלובלין מפני שהיה לו די מחיתו ופרנסתו, ואחר זמן מועט הגיע איזה כפרי להרבי מלובלין וביקשו שיציע איזה מלמד עבור בניו, ואמר לו הרבי מלובלין שילך להרה"ק מוורקא ונקב בסכום מסוים שיתן לו בעבור המלמדות, מיד הבין הרה"ק מוורקא שאכן אליו היתה כוונתו, והסכים לילך עם הכפרי, ולאחר כמה ימים קיבל מכתב מבני ביתו שעקב מלחמה שהיתה בערים היה כל רכושם לבו ולא נשאר להם מאומה, לאחר תקופת הזמן של המלמדות שב הרה"ק מוורקא אל הרבי מלובלין, בבואו אצלו שאלו הרבי מלובלין אם שמע איזה דבר תורה באותו כפר, והשיבו הרה"ק מוורקא שלא שמע כלום, וחזר הרבי מלובלין על שאלתו היתכן שבמשך כל אותו הזמן לא שמעת שום דבר תורה, עד שזכר הרה"ק מוורקא ואמר שאכן שמע איזה דבר תורה מכפרי אחד, על הכתוב וירא מנוחה כי טוב ויט שכמו לסבול, שהאדם אשר מבין ורואה כי מנוחה היא דבר טוב, אזי "ויט שכמו לסבול" - סובל הוא את הכל, כי מי שסובל את כולם ואין בליבו על שום אחד יש לו מנוחה, והפליא הרבי מלובלין את הד"ת הזה עד למאד, והבין הרה"ק מוורקא כי לכן שלחו הרביע מלובלין לאותו כפר כדי לשמוע ד"ת זה.

(תשנ"ב)

נערך ע"י הרה"ג רבי אהרן מרדכי גרין שליט"א - רב ומו"צ בקהילתנו

א. הדחת כלים בשבת.

א. מדיחים כלים בשבת כשהם לצורך היום, כגון שנשארו לו עדיין סעודה לאכול, ואין צריך לחשב כמה כלים יצטרך לסעודה הבאה, דגם אם צריך רק לאחד מהם יכול להדיח כולם, אמנם לאחר סעודה שלישית כיון שלא יצטרך עוד לאלו הכלים בשבת אסור להדיחם. [שו"ע סימן שכג ס"ו, מ"ב סק"ז].

ב. כתב בערוך השולחן [שם ס"ז] דאם יש לו כלים או כוסות בריוח, אינו נכון להדיח כלים בשבת כלל, מאידך יש מורים שאין להחמיר מלהדיח כלים אם עדיין נשאר לו סעודה בשבת שיכול להשתמש בהם גם אם יש לו הרבה כלים בארון. [שו"ת ויען יוסף או"ח סק"ז, צ"ץ אליעזר ח"ד סל"ז].

ב. ההיתר להדיח הוא דווקא בסבון נוזלי.

מותר לשטוף כלים בסבון נוזלי ואין בזה משום איסור ממרח, ממחק, נולד.

[שש"כ פ"ב ס"ו ובהע"ש, שם, וכתב בחוט שני ח"א עק"ז, שלא נתבאר מהו הגדר של סבון נוזלי, ומיישץ שם לערבם במים שיהיו במצב נוזלי ממש, ומביא מהאגרות משה ח"א סק"ג שבביתו נהגו להחמיר גם אם הסבון נוזלי כמים. ובסבון קשה הובא במ"ב סימן שכו סק"ל מחלוקת הפוסקים אם יש בשימושם משום איסור נולד, ממחק, ממרח, ולכן החמירו רבים להוציא הסבון עם פלסטיק

שנמצא בתוך אסלת השירותים מערב שבת, אולם כתב בשו"ת אורח ישראל ס"ה דאם שכח להוציאו מערב שבת, אין צריך להוציאו בשבת משום איסור מוקצה, ומותר אז להוריד המים].

ג. באיזה סוג ספוג או ליפה מותר להדיח את הכלים. חומרא להדיח הכלים בידיים לבד.

א. אסור להדיח כלים בליפה או ספוג שיש בהם איסור סחיטה, אמנם ליפה העשויה מחומרים סינטטיים לא ספוגיים ואינם בולעים מים כלל, כדוגמת ננס פלסטי, מותר להדיח בהם.

ב. וכן מותר לשטוף בקבוק תינוקות, במברשת עם ידית שאין שערתיהם בולעים מים, כגון מברשת שאין השערות צפופות בה. [ובזה נוכל לצרף מה שכתב השו"ע בסימן שכ ס"ז דספוג שיש לו בית יד אין בו איסור סחיטה, שש"כ פ"ב ס"ז].

ג. אולם בשו"ת מנחת יצחק [ח"ג סמ"ט] כתב להחמיר שלא להדיח כלים בשבת גם בסוגים אלו, וכבר כתב כן בערוך השולחן [וזה לשונו שם ס"ב]: ואצלינו זהירות הנשים כשמנקות הכלים בשבת, אינם מנקות, רק בידיהן בלבד, ולא במה שמנקות בחול, וכל בעל הבית יזהיר לביתו בזה, כי בקל לבוא לידי חילול שבת ח"ו.

ד. האם מותר לשרות את הכלים במים.

א. מותר לשרות כלים במים, כדי שלא ידבקו

בהם שארית המאכלים, ואין בזה משום מכין משבת לחול, דבשריה זו אינו משנה מהמצב הקיים, אלא מונע שינוי, ולכן אם כבר נדבקו השאריות לכלים, אסור לשרותם במים, דבשריה זו משנה מהמצב הקיים, וכיון שהוא לצורך חול, הרי זה כמכין משבת לחול. [שש"כ פ"ב ס"ג].

ב. בשו"ת אז נדברו [ח"ה סל"ו] כתב שאם הניחו את הכלים בתוך הכיור, מותר ליטול עליהם את הידים, גם אם על ידי זה יודחו הכלים.

ה. שלא להבריך כלי כסף וזכוכית בחומרים המיועדים לכך.

כתב המשנה ברורה [שם סק"ח]: מהר"ל היה אוסר לשטוף הזכוכית בשבולת שועל להצהירו, וצריך טעם למה, ואפשר דסבירא ליה דדוקא להדיח הכלים שיהיו נקיים שרי, אבל לא להצהירו, ודוחק. וההסבר בחומרת המהר"ל, דהתירו להדיח כלים בשבת רק כדי שיהיו נקיים וראויים לשימוש בשבת, אך להצהירין ולהבריכם כדי ליפותם יותר, יש בזה משום טירחא יתירה ועובדין דחול, וכעין תיקון מגא הוא. [פ"ת שם ע"פ ח"י"א ותה"ד]. ולכן כל כלי הבית כולל מדפים, דלתות זכוכית, ומראות, אפשר לנקותם במטלית יבשה, ולא להבריכן בחומר ניקוי. [פ"ת שם].

הרה"ק אוהב ישראל
דבינו דוד מלעלו
ישועות ב'לעלו'
ד' שבט בהיכלו של אוהבם של ישראל

צ'רטור לפולין
24 שעות - יום רביעי ז' שבט
הדילורא קדישא של רבינו דוד מלעלו זיע"א

כולל: כרטיס טיסה,
תיק אישי 8 ק"ג, הסעות. **2290 ₪**

לפרטים נוספים: 054-842-8586
להרשמה: x3242277@gmail.com

מענה טלפוני בין השעות 9-12 בבוקר, בשאר השעות יתן מענה דרך המייל.
מוספר המקומות מוגבל. ט.ל.ה.

יום חמישי ה' שבט 06:00
יום רביעי ז' שבט 09:30
22:00
05:30

המריאה כנתב"ג לעלו
יציאה מלעלו
נחיתה בישראל

בס"ד
קהל בית דוד לעלו
1451-43rd St.
Brooklyn, NY 11219

קול רינה וישועה
באהלי צדיקים

סדרי השבת במחיצת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
שבת פרשת ויחי

התפילות ועריכת השולחנות בבית מדרשינו
1451 43 Street

מנחה ער"ש 4:30
עריכת השוה"ט 9:00
שחרית 9:00
מנחה ושל"ם 4:21

מלוח מלכה - בר מצוה 8:30
לירגל שמחת הכר מצוה לנכדו
כן לבנו הרה"צ חיים יעקב שליט"א
באולם אנשי ספרד
1370 45 Street

הגבאים

ברכת מילת טוג חמה ולגבית

לדידינו הנכבד, האי גברא יקירא,
מגוע אראלים ותשישים
מחשובי ומפארי אנ"ש

הרה"ג' שלמה זלמוניץ שליט"א

משב"ק כ"ק מרן אדמו"ר זיע"א
לרגל הולדת הנכדה
בת לחתנו האברך החשוב

הרב שלום בראנדל שליט"א

יה"ר שיזכו לרוות רוב נחת ממנה ומכל
יוצ"ח מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

ברכת מילת טוג חמה ולגבית

נדבת ידידינו הנכבד, האי גברא יקירא,
המוחן הדגול מחשובי אנ"ש

הרה"ר' דוד שווארץ שליט"א

מנהל רוחני בת"ת 'בני משה' בבית שמש
ולאביו ידידינו הנכבד מחשובי ומפארי אנ"ש

הרה"ח המפורא ר' אלימלך שליט"א

לרגל שמחת נישואי הבת הנכדה
הכלה החשובה תחי'
עב"ג החתן המופלג בתו"ש עדין לגאון ולתפארת

הבה"ח צבי איסר הי"ו

בן ידידינו הנכבד

הרה"ר' יואל אייזנבך שליט"א

יה"ר שהיווג יעלה יפה ויזכו לראות
רוב נחת דקדושא ממנה ומכל יוצ"ח
מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

שמחת החתונה א"ה ביום שלישי
כאולמי פארהנד בבית שמש
לידידי ומכרי אשמח לראותכם משתתפים
בשמחת, ובשמחתכם ישמח ליבי גם אני
נא לראות הזמנה זו כאישית

ברכת מילת טוג חמה ולגבית

נדבת ידידינו הנכבד, האי גברא יקירא,
מחשובי אנ"ש

הרה"ר' אהרן פנחס הכהן ברוסקי שליט"א

ולאביו ידידינו הנכבד מחשובי ומפארי אנ"ש

הרה"ח המפורא ר' אפרים הכהן שליט"א

לרגל שמחת הבר מצוה לבנו נכדו

כמר שמעון נתן נטע הי"ו

לעול תורה ומצוות

יה"ר שיזכו לרוות רוב נחת ממנו ומכל
יוצ"ח מתוך בריות גופא ונהורא מעליא
שמחת הבר מצוה א"ה ביום ראשון
כאולמי אבני חן בביתר עילית
לידידי ומכרי אשמח לראותכם משתתפים
בשמחת, ובשמחתכם ישמח ליבי גם אני
נא לראות הזמנה זו כאישית

ברכת מילת טוג חמה ולגבית

נדבת ידידינו הנכבד, האי גברא יקירא,
מגוע אראלים ותשישים, מחשובי אנ"ש

הרבני הרה"ח המפורא ר' שלמה שפירא שליט"א

לרגל שמחת נישואי בתו הכלה החשובה תחי'
עב"ג החתן המופלג בתו"ש ובמידות טובות
עדין לגאון ולתפארת

הבה"ח יהודה ליבוש"י

בן ידידינו הנכבד

הרבני הרה"ח המפורא ר' חיים סימחאוויטש שליט"א

יה"ר שהיווג יעלה יפה ויזכו לראות
רוב נחת דקדושא ממנה ומכל יוצ"ח
מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

ברכת מילת טוג חמה ולגבית

לדידינו הנכבד, האי גברא יקירא,
מחשובי ומפארי אנ"ש

הרה"ר' אהרן לוסיטיג שליט"א

משב"ק כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
ולמוחנתו ידידינו הנכבד מחשובי ומפארי אנ"ש

הרה"ח המפורא ר' זאב הר זאב שליט"א

לרגל שמחת הולדת הנכד
בן אצל חתנו בנו ידידינו הנכבד
הרה"ר' נח שליט"א
יה"ר שיזכו לרוות רוב נחת ממנו ומכל
יוצ"ח מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

ברכת מילת טוג חמה ולגבית

נדבת ידידינו הנכבד, האי גברא יקירא,
המוחן הדגול, מחשובי אנ"ש

הרה"ר' שלמה גולדברג שליט"א

מג"ש בדף היומי בבית מדרשינו הגדול
ולאביו ידידינו הנכבד מחשובי ומפארי אנ"ש

הגה"ח ר' נח שליט"א

משב"ק כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
לרגל שמחת אירוסי הבת הנכדה
הכלה החשובה תחי'
עב"ג החתן המופלג בתו"ש עדין לגאון ולתפארת

הבה"ח בנימין הי"ו

בן ידידינו הנכבד

הרה"ר' שמואל חרישבסקי שליט"א

יה"ר שהיווג יעלה יפה ויזכו לראות
רוב נחת דקדושא ממנה ומכל יוצ"ח
מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

ברכת מילת טוג חמה ולגבית

נדבת ידידינו הנכבד, האי גברא יקירא,
מחשובי אנ"ש

הרה"ר' יעקב אקר שליט"א

ולאביו ידידינו הנכבד מחשובי ומפארי אנ"ש

הרה"ג' ר' חיים ישעיהו שליט"א

מראשי חברות הבחורים
ולחמיו ידידינו הנכבד

הרה"ג' ישראל חיים דוידוביץ שליט"א

משב"ק פוסק הדור בעל המנחת יצחק זצוק"ל
לרגל שמחת הולדת הבת נכדם
יה"ר שיזכו לרוות רוב נחת ממנה ומכל
יוצ"ח מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

שמחת הקידושה רבה

בבית מדרשינו בית דוד בירושלים

גם אני קבלתי ע"ע כהורותא

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א:
ההמשוך להוסיף זכויות

ולברך 'ברכת המזון

מתוך הסידור'
הישועת הכלל הפרט

לעילוי נשמת

האשה הצהורה
מרת **חיילא שרל** ע"ה

בת הרה"ח ר' יהודה הכהן זצ"ל
אשת דודי איש כביר המעט רודצ"ח

רבי **אהרן מנחם (מענדל)**

פיעראייזען זצ"ל
כ"א טבת תשמ"ה
ת.נ.צ.ב.ה.

הונצח ע"י אחיינה ידידנו הנכבד
איש האשכולות, מוכתר בכל מידה נכונה
משכיל אל דל, ליבו ער לכל דבר שבקדושה
אוהב תורה ולומדיה, מחשובי ויקירי אנ"ש

מרדכי איזראעל שליט"א

הרה"ח המפורא ר' מרדכי איזראעל שליט"א

לעילוי נשמת

כ"ק אדמו"ר
מצאנז זימיגראד

הרה"ק רבי **אריה ליבוש**

בן הרה"ק רבי **סיני** זיע"א
נלבע ע"י טבת
ת.נ.צ.ב.ה.

הונצח ע"י תלמידו ידידנו הנכבד

מנחם בנדיקט שליט"א

הרה"ח ר' מנחם בנדיקט שליט"א

לזכר עולם יהיה צדיק

לכבוד נשמת
הרה"ק רבי שניאור זלמן

בן הרה"ק רבי **ברוך** זיע"א

בעל התניא
נלבע ע"י טבת תקע"ד
ת.נ.צ.ב.ה.

ולע"נ

הרה"ח ר' שמואל שמעלקא

בן הרה"ח ר' **מרדכי צבי** ז"ל
נלבע ע"י טבת תשנ"א
ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת

הרבנית הצדקנית, צנועה וחסודה
מרת **שרה רחל** ע"ה
בת הרה"צ'ר' **שניאור זלמן** זצ"ל
נלבע ע"י טבת
ת.נ.צ.ב.ה.

הונצח ע"י בנה

ידידנו הנכבד והנעלה
ראש וראשון לכל דבר שבקדושה
ליבו פתוח כאולם לזולת

הרה"ח ר' ישעיהו כהן שליט"א

הרה"ח ר' ישעיהו כהן שליט"א

ניתן לקבל את הגליון בכתובת מייל: 6438838@gmail.com

© כל הזכויות שמורות למערכת גליון 'אהל מועד'
ואין רשות להעתיק בלי רשות מהמו"ל בטל': 052-7160388

שוה"ט היצולת כ"ק מרן רביה"ק רבי משה מלעלוב זיע"א

שמחת החתונה לנינת כ"ק מרן אדמו"ר הקוה"ט זיע"א נכדת הדב"נ הגה"צ אבד"ק לובלין שליט"א בת הרה"ג שלמה יואל גאלד שליט"א

צילום: אברומי ברגר - JDN

